

ВІСНИК

СВІТОВОГО
КОНГРЕСУ
ВІЛЬНИХ
УКРАЇНЦІВ

Рік III. Ч. 1

СІЧЕНЬ — 1976 — JANUARY

Vol. III. No. 1

- Bulletin of the World Congress of Free Ukrainians
- Le Bulletin du Congrès Mondial des Ukrainiens Libres
- Das Bulletin des Weltkongresses der Freien Ukrainer
- El Boletin del Congreso Mundial de Ucrainos Libres
- Boletim do Congresso Mundial dos Ucrainianos Livres

Видає:

**ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА
СВІТОВОГО КОНГРЕСУ
ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ**

Редактори:

Юрій Даревич
Софія Юркевич

Published by:

**THE INFORMATION SERVICE
OF THE WORLD CONGRESS
OF FREE UKRAINIANS**

Editors:

Jurij Darewych
Sophia Yurkevych

ADDRESS:

WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS
2395-A Bloor Street West
Suite 2,
Toronto, Ont., Canada, M6S 1P6

ЗМІСТ:

Вийнятки з денника діяльності Президії Секретаріату СКВУ	3
Фінансове звітлення Президії Секретаріату СКВУ	6
А. Семотюк: Дещо про початкову працю бюро СКВУ в Нью-Йорку	7
Ю. Даревич: Підготовка української акції в час 21-ої Олімпіади в Монреалі, 1976 р.	9
О. Зінкевич: Українська еміграція, спортсмени УРСР і Олімпійські Ігри	10
А. Семотюк: Участь української делегації у Конференції ООН з нагоди Міжнарод- ного Року Жінки	14
І. Пеленська: З нагоди Міжнародного Року Жінки	18
Важливі документи і листування СКВУ	21
М. Мороз: Заходи в обороні Українських Церков й релігійного життя в Україні	26
“Допоможіть спасти життя Василя Романюка — заклик	27
Педагогічна конференція СКВОР	28
Список жертводавців на Фонд СКВУ	29

Ділимося з українською громадою сумною вісткою,
що 8-го листопада 1975 року відійшов у вічність

ВИСОКОДОСТОЙНИЙ ПАСТОР

ЛЕВ ЖАБКО-ПОТАПОВИЧ

член Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців,
представник Українських Протестантських Церков.

Ділимося з українською громадою сумною вісткою,
що 10-го листопада 1975 року відійшов у вічність

ВОЛОДИМИР ЛАСОВСЬКИЙ

голова Ради в Справах Культури
при Світовому Конгресі Вільних Українців.

Висловнюємо глибоке співчуття Родинам Покійних і установам,
які вони репрезентували в Секретаріаті СКВУ.

**ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІАТУ
СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ**

ВИЙНЯТКИ З ДЕННИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ ЗА ЧАС ВІД 1. 2. 75 ДО 31. 10. 75

1-го і 2-го лютого 1975 р. в Торонто відбулась IX-та Пленарна Сесія Секретаріату СКВУ. У сесії взяло участь 8 членів Президії, 25 членів Секретаріату та 2 члени Контрольної Комісії СКВУ. Президія Секретаріату СКВУ представила Пленарній Сесії плян праці на 1975 рік і проект бюджету в сумі 115,000 дол. Пленарна Сесія схвалила Правильник Секретаріату СКВУ, Ради в Справах Культури та Світової Кооперативної Ради. Пленум схвалив напрямні діяльності Комісії Прав Людини, Ради в Справах Культури і рекомендації СФУЖО для відмічення в 1975 р. "Року Української Жінки". Постановлено відзначити в 1975 р. 50-річчя від заснування СВУ-СУМ, як також 25-річчя смерті Тараса Чупринки, головного командира УПА. Рішено покликати фінансову та статутову комісії СКВУ і щорічно в місяці травні влаштовувати "Місяць СКВУ", з метою познайомити громадянство з діяльністю СКВУ та зібрати гроші на працю СКВУ.

12/2/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Продискутовано виконання постанов Пленарної Сесії й особливо покликано фінансову комісію під проводом д-ра М. Кушпети.

19/2/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Схвалено плян праці Інформаційної Служби СКВУ на 1975 р. та плян праці СКВОР-у, якій виплачено 1,000 дол. на її діяльність. Рішено відбутися наради з представниками українських молодечих організацій в справі Олімпійських Ігрищ.

21/2/75 Генеральний Секретар Ю. Шимко та Голова Комісії Прав Людини сен. П. Юзик відбули зустріч з представниками Естонської Спільноти у справі співпраці на відтинку акції оборони прав людини та можливості спільної зустрічі української-естонської молоді в часі Олімпійських Ігрищ.

5/3/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Схвалено остаточний текст оголошення до "Нью-Йорк Таймс" в обороні українських жінок-політ'язнів, плян праці фінансової комісії відносно акції "Травень — місяць СКВУ" та обговорено справу іміграції україн-

ців з Європейського континенту до ЗСА і Канади. Центральним репрезентаціям вислано реєстраційні анкети, виготовлені Радою в Справах Культури для реєстрації українських культуротворців у діаспорі.

7/3/75 М. Плав'юк і д-р М. Кушпета відбули у Вінніпезі зустріч з Екзекутивою КУК, на якій узгоднено плян травневої акції на терені Канади та співпрацю Екзекутиви КУК у реалізації пляну праці Президії Секретаріату СКВУ на 1975 р.

8/3/75 З нагоди Міжнародного Дня Жінки поміщено платне оголошення в "Нью-Йорк Таймс". Текст оголошення вислано до українських крайових центральних репрезентацій і до преси.

22/3/75 Ю. Шимко відбув зустріч з представниками Центральних Українських Молодечих Організацій і УСЦАК в справі української акції з нагоди Олімпійських Ігрищ 1976 р.

24/3/75 Президент СКВУ о. д-р В. Кушпін вислав листа-запрошення до українських політичних середовищ з пропозицією відбутися спільні наради у зв'язку з відкриттям бюро СКВУ в Нью-Йорку.

26/3/75 Розіслано до преси заклик Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради в справі обліку рідних шкіл у країнах вільного світу.

27-28/3/75 Відбулась зустріч В. Кирилюка, Ю. Шимка, сен. П. Юзика та М. Кушпети з представниками Екзекутиви УККА в справах бюро СКВУ в Нью-Йорку, взаємовідносини з Комітетами Оборони В. Мороза, співпраці з Світовою Координаційною Виховно-Освітньою Радою та Радою в Справах Культури, Травня — місяця СКВУ, спільної акції з нагоди Олімпійських Ігрищ та розрахунків за 1974 р.

2/4/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Схвалено а) поїздки Ю. Даревича до українських громад західної Канади, б) зміст англійського "Вісника СКВУ" та в) проект Комісії Прав Людини в справі співпраці з "Амнесті Інтернешенел" та Міжнародною Ор-

ганізацією Математиків, які призначили 23-го квітня 1975 р. днем оборони Л. Плюща.

11/4/75 Видано заклик для відзначення 11-го травня ц.р. дня "Нескореної Української Матері".

24/4/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Розглянено звіти а) фінансової комісії про підготовку травневої акції, б) Ю. Шимка про засідання в справі Олімпійських Ігрищ, в) М. Плав'юка про відвідини Об'єднання Українців у Великій Британії, Союзу Українців у Британії та Центральної Репрезентації у Франції. Ю. Шимко звітував про зустріч з проф. В. Яневим в справах УВУ та Наукової Ради СКВУ. Прийнято пропозиції пані О. Ковальської (заступниці голови Комісії Прав Людини СКВУ) в справі конференції з нагоди Міжнародного Року Жінки в Мехіко, а саме: а) перекласти петицію СКВУ до генерального секретаря ООН, Курта Вальдгайма, в справі українських жінок-політ'язнів та брошуру Смолоскипу про тих же жінок на еспанську мову, б) перевірити можливість поміщення платного оголошення про українських жінок-політ'язнів у мекіканській пресі, в) переговорити справу поїздки А. Семотюка на конференцію Міжнародного Року Жінки у Мехіко на зустрічі 29-го квітня 1975 р.

25/4/75 Виплачено 1,000.00 дол. Українському Соціологічному Інституту на видання довідника про українські поселення в вільному світі і 100.00 дол. допомоги для "Амнесті Інтернешенел".

1/5/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. З'ясовано готовість А. Семотюка стати керівником бюро КПЛ та ІС СКВУ в Нью-Йорку. Схвалено поїздку Ф. Мартинюка на конференцію Професіоналістів і Підприємців у Вінніпезі (16-18/5/75) та узгіднено календарець виступів членів Президії Секретаріату СКВУ в дні 11/5/75 з нагоди Дня Української Жінки.

5-11/5/75 Поїздка Ю. Даревича і д-ра С. Яр. Кальби по українських поселеннях Західної Канади, а саме: Вінніпег, Ріджайна, Саскатун, Ванкувер і Едмонтон. Метою поїздки було інформувати українську громадськість про організаційну структуру СКВУ, її фінансову базу та її діяльність протягом 1975 року.

22/5/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Схвалено проект меморіалу до Міжнародної Конференції ООН в Мехіко та рішено приготувати меморіал до Європейської

Конференції в Гельсінках. Розглянено справу фільмів маєстра Авраменка про СКВУ і рішено повідомити маєстра В. Авраменка, що Президія Секретаріату СКВУ не погоджується на висвітлювання фільму про II-ий Конгрес СКВУ тому, що зміст фільму не відповідає дійсності.

2/6/75 Наради представників Президії Секретаріату СКВУ з Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій і Комісією Прав Людини СКВУ. Устійнено напрямні діяльності української делегації на міжнародно конференцію з нагоди Року Жінки в Мехіко. Постановлено, що делегація виступатиме, як одна загальноукраїнська делегація без огляду на те, які організації чи установи висилатимуть делегаток і делегатів на ту конференцію. Представником СКВУ на конференцію призначено адв. А. Семотюка.

5/6/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Розглянено звіт про конференцію Світової Координаційної Виховно-Освітної Ради у Дітроїті. Постановлено вислати меморіал СКВУ до Європейської Конференції в Гельсінках через амбасадорів країн-учасників тієї конференції, акредитованих в Оттаві. Постановлено просити центральні репрезентації (КУК, УККА та всіх європейських країн), щоб вони передали подібні меморіали урядам своїх країн.

17/6/75 А. Солженіцин відвідав президента СКВУ о. д-ра В. Кушніра у Вінніпезі. В часі розмови Солженіцин виявив зацікавлення українською спільнотою у вільному світі та акцією оборони прав людини.

18/6/75 Наради членів Президії Секретаріату СКВУ. Ухвалено: а) перекласти на англійську, французьку і еспанську мови матеріали Вісника, 7-8 про геноцид українського народу, б) відбути ширше Засідання Президії Секретаріату СКВУ в дні 18-го липня, щоб обговорити плян акції дня української жінки-політ'язня 21-го серпня 1975 р.

18/6/75 М. Плав'юк вислав листа Їх Блаженству, Верховному Архієпископові Йосифові Сліпому, в якому від імени організаційної комісії II-го Конгресу СКВУ перепросив Верховного Архієпископа за непорозуміння у зв'язку з привітом Верховного Архієпископа на II-ому Конгресі СКВУ.

18/6 — 2/7/75 Українська делегація в складі двадцять-вісьмох осіб взяла участь у конференції Міжнародного Року Жінки в

Мехіко. В часі конференції передано меморіал президентові конференції д-рові Педрові Охеді. Також улаштовано декілька публічних виступів в часі нарад паралельної неурядової конференції "Трибуна" та влаштовано голодівку і виставку українських експонатів і матеріалів про жінок-політв'язнів. З бюро СКВУ розіслано три комунікати до української преси з інформаціями про конференцію, як також злагоджено три радіокоментарі для передачі в Україні.

18/7/75 Ширше Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Розглянено: а) фінансовий звіт за час від 1-го січня до 30-го червня 1975 р.; б) висліди Травневої Акції 1975 р. та в) звіт про конференцію ООН в Мехіко. Рішено затвердити А. Семотюка, як керівника бюро Оборони Прав Людини в Нью-Йорку і розпочати діяльність бюро з днем 1-го серпня 1975 р.

19/7/75 Президент СКВУ о. д-р В. Кушнір відбув зустріч з представниками українських політичних угруповань, М. Липовецьким (ДЦ УНР), Л. Філем (ПУН), М. Воскобійником та В. Літвіновим (КУ ВПД). Предметом нарад були інформації про заплановану діяльність бюро СКВУ в Нью-Йорку. Всі приявні висловилися позитивно про цю справу, а рівночасно з цим звернулись з апелем до о. В. Кушніра, щоб він вжив заходів, які б сприяли консолідації українського політичного світу.

24/7/75 Зустріч членів Президії Секретаріату СКВУ і А. Семотюка з представниками української преси в Торонті з інформаціями про конференцію в Мехіко та бюро СКВУ в Нью-Йорку.

1/8/75 Відкрито бюро СКВУ під керівництвом А. Семотюка при осідку ООН в Нью-Йорку.

6/8/75 Вислано книжку проф. П. Потічного п. н. "Ukraine in the Seventies" з інформаціями про події в Україні канадським парламентарістам, які відвідували УРСР і СССР.

Кінець серпня 1975 р. Розіслано англomовний "Вісник СКВУ", том 2, ч. 1, українцям в англomовних країнах.

11/9/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Постановлено передати переклад матеріалів Українського Вісника, ч. 7-8 із супровідним листом Генеральному Секретареві ООН, д-рові К. Вальдгаймові, і всім місіям при ООН в Нью-Йорку. Постановлено вислати

100.00 дол. Організації Української Молоді у Франції, щоб допомогти оплатити кошти акції в обороні Л. Плюща. Постановлено написати листа до світових організацій з інформаціями про можливість членства як неурядових організацій при ООН і запропонувати їм, в порозумінні з Президією Секретаріату СКВУ, внести аплікації про членство перед становленням (ООН) реченцем 1-го листопада 1975 р.

11/9/75 Спілка Визволення України повідомила Президію Секретаріату СКВУ листом з дати 26-го липня ц. р., що відкликає свого представника із Секретаріату СКВУ та резигнує з членства в СКВУ. Головна Управа СВУ мотивувала своє рішення тим, що представника СВУ не запрошено на наради політичних угруповань у дні 19-го липня ц. р. Президія Секретаріату СКВУ відповіла ГУ СВУ, що на ці наради не запрошено представників жодної організації-члена СКВУ тому, що всі такі організації належать до суспільно-громадського, а не до політичного сектора. Не зважаючи на те, ГУ СВУ листом з 2-го вересня ц. р. потвердила своє попереднє рішення.

19/9/75 А. Семотюк, Екзекутивний Директор бюро СКВУ в Нью-Йорку, та п-ні Олена Процюк з Комісії Людських Прав СФУЖО, відбули зустріч з представником Комісії Прав Людини при ООН, під час якої з'ясували становище українських жінок-політв'язнів та меморандум СКВУ до Курта Вальдгайма в їх обороні.

25/9/75 Засідання Президії Секретаріату СКВУ. Постановлено вислати пожертву в сумі 1,000.00 дол. на працю Української Канадської Іміграційної Служби.

27/9/75 Засідання Інформаційної Служби СКВУ з представниками українських інформаційних установ. Обговорено видавничі пляни інформаційних служб, координацію дії у зв'язку з Олімпіадою та акцією оборони українських церков у 1976 р.

17/10/75 Відбуто засідання з представниками Централі Комітету Українців Канади та Монреальського Відділу КУК, на якому узгіднено, що Український Олімпійський Комітет в Монреалі буде координаційним центром Олімпійської акції на 1976 рік.

30/10/75 Відбуто зустріч з представниками Централі Суспільної Служби Українців Канади у справі незадовільної співпраці між цєю установою та Радою Суспільної Служби СКВУ.

В часі від 1-го січня до 31-го жовтня 1975 року відбуто два ширші засідання, а тринадцять вуужчих засідань Президії Секретаріату СКВУ.

ФІНАНСОВЕ ЗВІДОМЛЕННЯ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ

За час від 1-го січня до 31-го грудня 1975 р. (в канадських доларах)

ПРИБУТКИ

	КАНАДА	ЗСА	ІНШІ КРАЇНИ	ПІДСУМКИ
1. Членські Вплати — Кр. Цент. Реп.	3,000.00	9,500.00	5,860.58	= 18,360.58
2. Загальні Датки	5,713.05	770.05	297.81	= 6,780.91
3. Збірки	97.60	438.00	964.00	= 1,499.60
4. Вісник ч. 1	554.00	60.00	67.30	= 681.30
5. Вісник ч. 2	3,961.50	265.00	63.32	= 4,289.82
6. Вісник ч. 3	2,044.05	290.00	35.75	= 2,369.80
7. Листопадова Акція	8,637.13			= 8,637.13
8. Травнева Акція	4,720.76	437.90	525.00	= 5,683.66
9. Деклярації	21,452.50	1,935.00	20.00	= 23,407.50
10. Членські Вкладки — Організації	3,533.50	4,292.50	1,398.75	= 9,224.75
	53,714.09	17,988.45	9,232.51	
11. Комітет Мороза — оплата за устаткування				1,099.14
12. СКВОР				86.00
13. Датки на Комісію Прав Людини				1,249.85
14. Продаж Потічного книжки				453.00
15. Комітет Мороза — перехідні датки				90.00
16. Різні прибутки				1,129.85
				85,042.89

ПРИБУТКИ

ЛИСТОПАДОВА АКЦІЯ

	КАНАДА	ЗСА	ІНШІ
Відділи КУК	3,709.95		
Католицька Ц.	764.25		
Православна Ц.	1,298.35		
Збірки	167.00		
Загальні	1,310.00		
Організації	1,387.58		
РАЗОМ	8,637.13		

ТРАВНЕВА АКЦІЯ

	КАНАДА	ЗСА	ІНШІ
Відділи КУК	274.95		
Католицька Ц.	1,973.51		
Православна Ц.	749.00	215.00	420.00
Збірки	43.30		
Загальні	980.00	222.50	105.00
Організації	700.00		
РАЗОМ	4,720.76	437.90	525.00

ДЕКЛЯРАЦІЇ

	КАНАДА	ЗСА	ІНШІ
1975 одержано	21,452.50	1,935.00	20.00
Передбачені вплати			
1976	6,617.50	700.00	20.00
1977	7,217.00	200.00	20.00
1978	6,717.00	200.00	20.00
1976 - 78	20,551.50	1,100.00	60.00

Витрати від 1. I. до 31. XII. 1975

1. Платня працівникам бюро	30,238.68
2. Чинш за бюро	3,808.46
3. Меблі та бюрове устаткування	2,962.80
4. Канцелярйне приладдя	4,247.57
5. Транспорт (місцевий)	1,208.35
6. Транспорт (конференції)	3,708.40
7. Телефон	2,050.53
8. Оголошення*	6,219.93
9. Друкарські оплати	1,753.56
10. Поштові оплати	3,115.36
11. Банкові оплати	224.61
12. Оплати канадського пенсійного пляну	401.56
13. Оплати забезпечення від безробіття	438.08
14. Кошти травневої акції	2,963.83
15. Кошти "Вісника СКВУ"	5,319.22
16. Комітет Мороза — перехідні датки	90.00
17. Дослідчий проект про сучасну Україну	3,000.00
18. Кошти пленарної сесії Секретаріату	3,354.09
19. Витрати Комісії Прав Людини	3,681.47
20. Витрати Ради в справах культури	86.00
21. Витрати СКВОР	824.94

* Включаючи кошт оголошення в газеті "Нью-Йорк Таймс" про жінок політв'язнів.

22. Закуп книжок: передплати	717.80
23. Український Соціологічний Інстит.	1,000.00
24. Бюро СКВУ в Нью-Йорку	6,336.64
25. Канадсько-Українська Іміграційна Служба	1,000.00
26. Амнесті Інтернешенел	100.00
27. Різне	664.79
	89,516.67

Задовження

Крайових Центральних Репрезентацій (1975)

	Сума внеску	вплачено	задовжен.
КУК	10,000.00	3,000.00	7,000.00
УККА	15,000.00	9,500.00	5,500.00
СУОА	2,400.00	5,860.58	
КОУГЦУ	3,250.00		3,250.00
УЦР	1,000.00		1,000.00
(Аргентина)			
УБКК	700.00		700.00
(Бразилія)			
УГБ	350.00		350.00
(Венесуеля)			
Разом:	32,700.00	18,360.58	17,800.00

Андрій Семотюк

ДЕЩО ПРО ПОЧАТКОВУ ПРАЦЮ БЮРА СКВУ В НЬЮ-ЙОРКУ

Адвокат Андрій Семотюк,
керівник бюро СКВУ в Нью-Йорку.

1-го серпня 1975 р. відкрито бюро СКВУ в осідку ООН в Нью-Йорку. Це бюро встановлено для того, щоб мати в осідку ООН постійне представництво української громади, яке займалося б особливо несправедливим

трактуванням українців, а головно українських політв'язнів в СРСР. Думка мати український голос в ООН не є новою. Ще перед заснуванням СКВУ, Пан-Американська Українська Конференція та Український Конгресовий Комітет Америки робили старання, щоб їхні відпоручники могли представити українську справу в ООН. На жаль, ці пляни на довшу мету не здійснилися. На першому Конгресі СКВУ в 1967 р. пропоновано створити бюро в осідку ООН. Не зважаючи на загальну думку, що таке бюро повинно існувати, його точні завдання ніколи не були визначені. Другий Конгрес знову схвалив встановлення такого бюро. Кінець кінцем, після вісьмох років старань та фінансових кампаній, Президії СКВУ вдалося призначити 25,000 дол. на відкриття бюро в Нью-Йорку. Цей бюджет поділений на дві частини: 13,000 дол. на витрати бюро, а 12,000 дол. на платню керівника бюро. Бюро приміщується дуже близько до будинку ООН, при вул. Лексінгтон ч. 441, кімната 1410 в Нью-Йорку. В бюро частково працюють теж Оксана Демчишин та Степан Вельгаш. Ці працівники полагоджують щоденні справи бюро. Я займаюся справами, які мають безпосереднє відношення до ООН. Кожного дня я є присутній на пресових конференціях, що відбуваються опівдні. Місії різних держав роздають щодня багато друківаних інформацій кореспондентам у формі пресових комунікатів. Я читаю та організую ці матеріали та використовую їх в опрацюванні своїх статей для українських часописів. Впродовж перших місяців діяльності бюро СКВУ в Нью-Йорку виконано такі справи:

1. Зустріч з представником Комісії Прав Людини при ООН

Дня 19-го вересня ц. р., разом з п-нею Оленою Процок із СФУЖО, я передав звернення СКВУ і СФУЖО в обороні українських жінок-політв'язнів, заадресовані до генерального секретаря ООН, Курта Вальдгайма, представникові Бюро Людських Прав ООН та Третього Комітету Генеральної Асамблеї, який займається справами соціальними, гуманітарними та культурними.

Пані Олена Процок почала розмову, передаючи звернення представникові та повідомляючи його, що її дуже турбує стан здоров'я та умовини, в яких перебувають українські жінки-політв'язні.

Представник відповів, що хоч ця справа стосується людських прав, ми повинні взяти до уваги скомплікований бюрократичний процес, через який проходять петиції, як також те, що Комісія Прав Людини при ООН одержує близько 10,000 таких петицій кожного року, а в 1975 році їх одержано 40,000.

Ми звернули увагу на те, що українці у вільному світі вже впродовж 30 років звертаються в цій справі до ООН, а нам відомо, що в Україні постійно нехтують правами людини.

Представник Комісії нам сказав, що ООН — це політична організація і тому лише ті справи, що приносять користь для держав-членів ООН, можливо підносити як проблеми людських прав. Як урядовець міжнародної організації, він сам зобов'язаний діяти в рамках поданих йому інструкцій.

Наша розмова виявила, що єдина акція, яку можливо провести в цій справі — це постійно доручувати петиції в обороні політв'язнів. Ці петиції перевіряє 5-особова комісія, яка намагається встановити, чи в даному випадку є будь-які докази постійного нехтування людських прав. Якщо існують такі докази, тоді приготавлиється підсумки петицій та передається їх членам Підкомісії оборони меншостей, яка відбуває закриті засідання, на яких перевіряє представлені їй матеріали. Тільки тоді Підкомісія звітує Комісії прав людини, а ця Комісія має право переглядати ситуацію, звітувати перед Генеральною Асамблеєю і т. п. Представник не міг ствердити, що Підкомісія колинебудь перевірювала ситуацію в Україні, бо таких інформацій — сказав він — не вільно видавати. Він обіцяв передати матеріали про українських жінок-політв'язнів д-рові Вальдгаймові та Комісії прав людини при ООН.

2. Прийняття для представників недержавних організацій

Дня 4-го жовтня 1975 р. влаштовано коротку доповідь про діяльність ООН для представників недержавних організацій. На жаль, мушу ствердити, що недержавних організацій не трактується серйозно на форумі ООН. Навіть організації з доброю репутацією, напр., Міжнародна Амнестія, не беруть повної участі в політичному житті ООН. Мені здається, що недержавні організації не відіграють важливої ролі в системі ООН. Вони в деякій мірі

матеріально допомагають ООН, але не мають впливу на важливі рішення. Однак, без статусу недержавної організації, доступ до дипломатів і навіть до самого будинку ООН, не є забезпечений. Тому, я вважаю, що ми повинні далі старатися про такий статус для СКВУ.

3. Конференція на тему "Світовий мир через законність" у Вашингтоні

Від 14-го до 18-го жовтня ц. р. я був присутній на світовій конференції юристів у Вашингтоні. На цій конференції я поставив собі завдання: а) нав'язати контакт з особами, які могли б мені допомогти в моїй праці в ООН; б) звернути увагу учасників конференції на ситуацію українських політв'язнів і в) вплинути на учасників конференції, щоб вони ухвалили резолюцію в справі українських політв'язнів.

Я нав'язав контакт з такими особами: проф. Джоном Гамфрі з університету МекГілл у Монреалі (це колишній предсідник Комісії прав людини ООН); п. А. Імамом, генеральним прокуратором Судану; п-нею Магдаленою Барран Рамірес, яка виявила зоцікавлення справою українських політв'язнів; д-ром Ласло Міклошем, колишнім в'язнем пермських таборів, а тепер правником у Німеччині, та п. Нілем МекДоналдом, старшим спеціалістом із законодавства Близького Сходу та Африки у Конгресовій Бібліотеці у Вашингтоні.

На конференції нам удалося піднести проблему нелегально ув'язнених українців в СРСР, але жодної резолюції в тій справі не ухвалено.

4. Участь у пресових конференціях; відвідувачі бюро

На пресових конференціях, які відбувалися в приміщеннях ООН, я мав можливість поставити питання про українських політв'язнів таким особам: Володимирові Мартиненкові, амбасадорові УРСР до ООН та діючому предсідникові Спеціального Комітету проти Апартаїду; Маркові Шрайберові, директорові Відділу людських прав ООН, та Алленові МекЕкенові, міністрові закордонних справ Канади.

За час від початку діяльності бюро СКВУ в Нью-Йорку, на відвідини прибуло багато українців з околиці Нью-Йорку та з інших

місцевостей. Бюро відвідали, м. ін., сенатор Павло Юзик, голова Комісії Прав Людини СКВУ, п. Андрій Міхняк з Комітету Оборони Валентина Мороза у Вашингтоні, п. Осип Зінкевич із "Смолоскипу", п. Тарас Лончина із СУСТЕ в Римі та панове Микола Плав'юк і Юрко Даревич від Президії Секретаріату СКВУ.

Мій досвід з цих перших кількох тижнів праці при ООН вказує на широкий діапазон можливостей просувати вперед українську

справу на форумі ООН. Та немає сумніву, що успіх залежний від того, чи представництву СКВУ вдасться роздобути постійний доступ-акредитацію при ООН, чи наші заходи на тому форумі матимуть рівночасну підтримку через подібні скоординовані акції в Оттаві, Вашингтоні та інших важливих столицях західного світу та, вкінці, чи бюро в Нью-Йорку диспонуватиме потрібними матеріальними та людськими засобами для ведення своєї праці.

Юрій Даревич

ПІДГОТОВКА УКРАЇНСЬКОЇ АКЦІЇ В ЧАС 21-ОЇ ОЛІМПІЯДИ В МОНТРЕАЛІ, 1976 Р.

В місяці липні 1976 року відбудуться в Монреалі 21-ші з черги Олімпійські Ігри. Президія Секретаріату СКВУ відбула вже кілька нарад із представниками Централі Комітету Українців Канади та Відділу КУК в Монреалі, як теж представниками українських установ та організацій, які мають відношення до цієї справи, з метою підготувати одну, скоординовану українську акцію під час монреальської Олімпіади.

У висліді цих нарад створено Український Олімпійський Комітет, з осідком в Монреалі, та з участю представників СКВУ, КУК, Українського Олімпійського Руху та українських молодечих організацій. Головою Комітету обрано п. Ярослава Пришляка з Монреало.

На нарадах Комітету, які відбулися в суботу, 29-го листопада 1975 року прийнято наступні постанови щодо підготовки української акції в час монреальської Олімпіади:

1) Український Олімпійський Комітет в Монреалі відбуде розмови з Підготовчим Комітетом Олімпіади в Монреалі для розглянення можливости, щоб Підготовчий Комітет і Канадський Олімпійський Комітет, в порозумінні з Міжнародним Олімпійським Комітетом, запросили Україну до участі в наступній Олімпіаді.

2) Український Олімпійський Комітет в Монреалі увійде в контакт з Пресовим Центром наступної Олімпіади, а згодом з пресою в загальному і буде домагатися, щоб українських переможців на наступній Олімпіаді ідентифікувати їхньою справжньою національністю.

3) Спільними зусиллями всіх заінтересованих чинників перевидати в новій редакції і з доповненнями брошуру "Українські Олімпійські Чемпіони" в англійській, французькій та інших мовах.

4) Заангажувати групу людей, які б зайнялися дослідною працею з ідентифікування українців в збірній Олімпійській команді СССР (якщо б Україна і надале не брала окремої участі в Олімпіаді).

5) В часі Олімпіади відкрити одне СПІЛЬНЕ Українське Інформаційне Олімпійське Бюро, яке б:

- а) Влаштувало пресові конференції;
- б) Щоденно випускало пресові повідомлення в різних мовах, в яких були б подавані інформації про успіхи українських спортсменів;
- в) Подавало виследи точкування за країнами, вирізняючи Україну окремо.

6) В порозумінні та співпраці з існуючими Олімпійськими комітетами, СКВУ і КУК-ом поробити в якнайкоротшому часі всі можливі заходи, щоб Українське Олімпійське Інформаційне Бюро було відкрито в Олімпійському Пресовому Центрі.

7) Спільними зусиллями провести якнайширшу інформаційно-пропагандивну акцію в часі Олімпіади, якнайбільш масово розповсюджуючи інформаційні повідомлення і летючки, які б викривали російсько-советський колоніалізм у спорті і національну дискримінацію серед спортсменів СССР.

8) Фінансова Референтура Українського Олімпійського Комітету в Монреалі відбуде,

з початком 1976 р., фінансову збірку серед української громади Канади і Америки, на переведення української акції в час Олімпіади. Збірка повинна відбутися під патронатом СКВУ, КУК і УККА і місцеві Відділи КУК і УККА повинні визначити відпоручників для переведення збірки.

9) Видати брошурку в англійській, французькій та українській мовах про:

а) український Монреал (включно з мапою);

б) українську Олімпійську акцію 1976 р.;

в) українських змагунів, які беруть участь в Олімпіаді.

10) По змозі, зорганізувати щоденні українські радіопередачі в Монреалі в час Олімпіади.

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПОДИНОКИХ ГРОМАДЯН, ЯКІ

МАЮТЬ ІНТЕНЦІЮ ПЕРЕВОДИТИ БУДЬЯКУ АКЦІЮ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ В ЧАС ОЛІМПІАДИ, РОБИТИ ЦЕ ЛИШЕ У СПІВПРАЦІ ТА ЗА ПОПЕРЕДНІМ УЗГІДНЕННЯМ ІЗ УКРАЇНСЬКИМ ОЛІМПІЙСЬКИМ КОМІТЕТОМ В МОНТРЕАЛІ, ЗВЕРТАЮЧИСЬ НА АДРЕСУ:

**Ukrainian Olympic Committee
3270 Beaubien East, Montreal, P.Q.**

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ ЗАКЛИКАЄ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ТА УКРАЇНОК ДОПОМОГТИ УСПІШНО ПРОВЕСТИ УКРАЇНСЬКУ АКЦІЮ В ЧАС ОЛІМПІАДИ У МОНТРЕАЛІ В 1976 Р., ВИСИЛАЮЧИ СВОЇ ЩЕДРІ ПОЖЕРТВИ НА АДРЕСУ:

**Ukrainian Olympic Committee
c/o World Congress of Free Ukrainians
2395-A Bloor St. West, Suite 2
Toronto, Ontario M6S 1P6**

О. Зінкевич

УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ, СПОРТСМЕНИ УРСР І ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ

Після другої світової війни, коли поза межами України опинилося багато українців, відкрився цілий ряд можливостей активізувати українське питання на різних відтинках міжнародної діяльності. Зокрема така активізація ставала важливою з перспективою на успіх, коли у наших руках були і є сильні аргументи проти нерівностей, яких зазнає наш нарід на рідних землях.

До одного з цих відтинків належить також міжнародний олімпійський рух, на форумі якого справа України була взагалі невідома, не зважаючи на те, що ще в 1919 р. уряд УНР робив заходи, щоби Україна брала участь в Олімпіаді, а в 1936 р. цю справу порушував на сторінках львівського "Діла" перший голова Українського Олімпійського Руху на чужині, покійний д-р Володимир Білинський. Для Радянської України ця проблема довгі роки була неактуальною, тому що й СССР був замкнений залізною заслоною від Західного Світу, і не мав жодних бажань не лише брати участь в Олімпійських Іграх, але й не мав бажання випускати своїх спортсменів поза кордони СССР.

Не зважаючи на це, як СССР, так і всі радянські республіки, згідно з принципами і

статутом Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК) мали право брати участь в олімпіадах, як цілком окремі народи. 39 параграфу статуту МОК гарантує право на творення Національних Олімпійських Комітетів не лише державним народам, але також домініям і колоніям. Про це також виразно говориться в 45 параграфі і в принципах МОК.

Коли в 1952 р. СССР вперше взяв участь в Олімпійських Іграх в Гельсінках (Фінляндія) і коли в загальнорадянській команді брала участь також велика кількість українців, тоді зацікавленим цим питанням, було відомо, що на Олімпіаді в Гельсінках брали окрему і самостійну участь навіть такі країни, які в тому часі були колоніями або цілком залежними країнами, як, наприклад, Голяндські Антілі, Багамас, Бермуда, Північне Борнео, Бритійська Гвінея, Гонг Конг, Ліхтенштайн, Монако, Сан Маріно, Сінгапур і деякі інші.

Питання участі України в Олімпійських Іграх датується саме цим 1952-им роком. Це питання вже понад двадцять років є актуальною проблемою не лише серед української еміграції, але також і на Україні, про що вже є цілий ряд фактів і документів.

Коли сьогодні говорити про українську еміграцію, спортсменів УРСР чи України і Олімпійські Ігри, то на самому початку вирине питання:

Чи ми будемо говорити про суто спортивні справи, чи про політичні? Чи участь України, а радше УРСР, в Олімпійських Іграх, є справою лише спортивних чинників на Україні і на еміграції, чи також справою політичною в повному розумінні цього слова?

Український Олімпійський Рух на чужині, і люди, які цим питанням займаються, трактують це питання і представляють його в Міжнародному Олімпійському Комітеті та на форумі цілого ряду національних олімпійських комітетів, як питання суто СПОРТИВНЕ, яке не має абсолютно нічого спільного з політикою (хоч властиво це питання і є політичним).

Ставлячи так цю справу і покликаючись на політично-правний статус України, як держави у формі УРСР, можна мати більш тривку і реальну базу і більші перспективи на успіх. Пам'ятаючи при цьому, що український еміграційний спорт, які б ми не мали успіхи в ньому, за ніяких умов не міг би бути репрезентований на Олімпіадах, як окрема одиниця.

Не зважаючи на те, що з української сторони йшли намагання відполітизувати питання участі України в Олімпіадах, це питання дещо інакше потрактував Міжнародний Олімпійський Комітет в своїх первісних рішеннях. На його пленарній сесії, яка відбулася напередодні Олімпійських Ігр в 1956 р. в Мельбурні і де вперше було поставлено на форум цієї світової спортивної організації питання самостійної участі України в Олімпійських Іграх, під впливом советських представників, використовуючи про-російське чи про-комуністичне наставлення представників Голляндії і Бельгії, та зогляду на міжнародні події (повстання в Мадящині і Суецька криза), було прийнято резолюцію більшістю учасників сесії, в якій говорилося, що справа України, не зважаючи на те, що вона є членом Об'єднаних Націй, є справою ПОЛІТИЧНОЮ, а не спортивною, тому МОК не міг в цій справі прийняти жодного спеціального рішення.

Хоч перша українська спроба на цьому міжнародному відтинку була невдачною, то все ж успіх був в тому, що це питання поставлено на порядок денний обговорення,

його дискутовано, воно мало прихильну підтримку деяких делегатів, включно з Нігерією, і воно вперше дісталось на сторінки чужої преси не лише в Австралії, але також і ряду інших країн.

Від рішення МОК з 1956 р. розпочалася затяжна праця, щоби переконати олімпійських керівників, що справа участі України в Олімпійських Іграх не є справою політичною, а таки спортивною. Щоби досягнути цю мету, Український Олімпійський Комітет, протягом довгих років, виходив з цілим рядом пропозицій, ідей, проектів, висилаючи сотні, а то й тисячі листів, звернень, меморандумів.

За час свого існування УОК виготовив кілька основних меморандумів. В них було з'ясовано та ставлено такі домагання:

— відділити українських спортсменів від загальносоветської команди та дати їм змогу виступати в імені України під їхніми національними відзнаками;

— виділити з загальносоветської команди також спортсменів інших національностей та дати їм змогу нарівні з українськими виступати в імені своїх народів;

— при подаванні осягів спортсменів відзначувати їхню справжню національність і не змішувати їх з росіянами;

— забезпечити свободу руху і зустрічей українським спортсменам в часі Олімпіад та поробити заходи, щоби вони не були під постійним наглядом агентів КГБ;

Крім цього при інших нагодах, наш Комітет домагався:

— Щоби МОК вислав спеціальну олімпійську комісію на Україну, яка б прослідкувала російський колоніалізм в спорті і національну дискримінацію;

— Щоб Підготовчі Комітети Олімпіад запрошували Україну до окремої і самостійної участі в Олімпійських Іграх;

— Щоб Екзекутивний Комітет МОК чи спеціально ним покликана Комісія розслідила долю Олімпійських Комітетів Литви, Латвії і Естонії;

— Щоби МОК заініціював створення Національного Олімпійського Комітету на Україні.

В своїх меморандумах і листах наш Комітет підкреслював, що:

— Олімпійський Комітет ССРСР, ідучи за директивами советського уряду, не респектує і не придержується першого параграфу ста-

туту МОК, в якому говориться, що в національних олімпійських комітетах є недопустима жодна дискримінація супроти жодного народу;

— ССРСР є зараз найбільшою колоніальною державою, яка входить до МОК і не дозволяє на створення окремих Національних Олімпійських Комітетів в окремих підсоветських республіках;

— Олімпійський Комітет ССРСР узурпує собі право і обов'язки МОК, незаконно репрезентуючи і говорячи в імені України, Білорусі, Литви, Естонії, Грузії, яких минуле, культура і мова є всеціло окремі від Росії;

— Олімпійський Комітет ССРСР вивозить визначних неросійських спортсменів в Росію і заставляє їх репрезентувати російський спорт.

Коли ходять про статус і становище України, ми наголошували, що:

— Україна є окремою підсоветською республікою, яка згідно з її власною конституцією і конституцією ССРСР має повне право брати окрему участь в міжнародному житті, а в тому і в спортивному;

— Україна є членом Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО, Міжнародного Червоного Хреста, Міжнародного Парламентарного Союзу та ряду інших міжнародних організацій, тому і має право бути членом МОК;

— В Україні є створені всі передумови для зорганізування Національного Олімпійського Комітету, існують республіканські федерації тих видів спорту, які входять в програму Олімпійських Ігор.

У висліді таких і подібних стверджень і домагань, справа України була вперше обговорювана на пленарній Сесії МОК в листопаді 1956 р. в Мельбурні, як згадано передше, а згодом на багатьох засіданнях Екзекутиви МОК в Льозанні, Софії, Римі, Токіо, Мадриді і Москві. Наш Комітет дістав десятки відповідей з різних країн світу, в яких підтримувалося законні українські домагання. Серед численних відповідей було декілька і повздержливих чи неприхильних, які трактували наші домагання, як політичні втручання в діяльність МОК.

Для характеристики слід відмітити тут один момент, який наочно може показати, як часом ми можемо і перерахуватися, недоцінюючи в деяких випадках большевицької гнучкості і бажання, де це тільки можливо,

невітралізувати аргументи і домагання українських емігрантів.

В 1958 р. президент МОК, американець Авері Брандеж, їздив до ССРСР з офіційною візитою. Зразу, перед його поїздкою, довідавшись про неї, УОК запропонував Брандежеві відвідати Україну і відбутися розмови з керівниками українського радянського спорту та порушити справу участі України в Олімпіадах.

І справді Брандеж, будучи в ССРСР, відвідав Україну. В Києві приймали його з усіма почестями. В розмові з керівниками спорту УРСР, Брандежеві було сказано, що українці є задоволені зі своєї участі в збірній загально-советській олімпійській команді, що в ССРСР немає жодної дискримінації в спорті, і що ця проблема на Україні взагалі не існує...

Після поїздки Брандежа до ССРСР і на Україну, УОК домагався, щоби його представників було визнано, як постійних обсерваторів в МОК, з правом дорадчого голосу, що теж не закінчилося успіхом, але що спричинило довгі дебати на кількох засіданнях Екзекутиви МОК, в присутності представників ССРСР. Напередодні Олімпіади в Римі, на черговому засіданні Екзекутиви МОК, маючи сильну підтримку делегатів Англії і Швейцарії, МОК прийняв такі ствердження і рішення, які були подані до відома УОК:

1. Екзекутива МОК стверджує, що Україна, як член Об'єднаних Націй, має повне право брати самостійну і окрему участь в Олімпійських Іграх;

2. Щоби це могло статися, в самій Україні мусить постати Національний Олімпійський Комітет України і виконати всі формальності, згідно зі статутом МОК.

Це ствердження і це повідомлення, за підписом Президента Міжнародного Олімпійського Комітету Авері Брандежа, було тим кульмінаційним пунктом, за що ведено боротьбу тут на чужині. Після цього стало ясно, що будь-що більше досягнути на цьому міжнародному олімпійському форумі є вже неможливо, зате під тиском міжнародної публічної opinio, можна примусити уряд ССРСР і керівників спорту в ССРСР, щоби вони погодилися на цей український сепаратизм в спорті, на українське спортивне усамостійнення.

Говорячи про це, треба підкреслити дуже важливий один момент: в боротьбі за виведення України на міжнародно спортивну

арену ініціатива ця вийшла від українців з України, а не від українців-емігрантів.

В численних зустрічах, які відбувалися після Гельсінської Олімпіади, в різних європейських країнах, українські спортсмени з України вказували, що майже всюди їх трактують, як росіян в чужій та навіть чужомовній советській пресі. Вони сугерували, щоб українці на чужині повели відповідну працю в цьому напрямку, що й довело до створення Українського Олімпійського Комітету (В. Куць).

Цілий ряд фактів і документів вказують на те, що рух на Україні за її участь — окрему і самостійну, не лише в Олімпійських Іграх, але й у інших міжнародних спортивних організаціях, був такий великий, що це питання навіть час-до-часу продиставалося на сторінки київської спортивної преси.

Можна дуже сумніватися, що це був звичайний збіг обставин, коли вперше за цілу історію це питання, дуже виразно і недвозначно видвигав на сторінках київського журналу "Дніпро" відомий спортивний кореспондент Кім Пушкар'єв в 1960 р.

Цікаво також, що наприклад у федерації футболу УРСР перемогла була деякий час українська національна лінія, і що більшістю управи цієї федерації було рішено, щоби Україна стала членом Міжнародної Футбольної Федерації і брала окрему та самостійну участь у міжнародному футболі. Про це київська преса була примушена написати, відмічуючи, що повідомлення про це рішення стоїть маса киян, на київському стадіоні "Динамо", прийняла десять хвилинними оваціями.

Самостійний рух у спорті, якщо його можна так назвати, на Україні тривав всього кілька років. Він формально почав повільно гаснути паралельно з репресіями на Україні культурних діячів і студентства. У нашій евіденції є велика листа прізвищ, національно свідомих спортсменів, які як раз в часі розгрому короткотривалого своєрідного відродження шістдесятих років були депортовані з України на постійно до Москви, Ленінграду чи у міста азійської частини Росії.

Ці факти депортацій і переслідувань дуже виразно підтвердили наші спортсмени, які були на Олімпіаді в Мехіко і як не раз в розмовах робили закид "а чого ви мовчите?" "А чому про нас нічого не пишуть газети?"

У багатьох з нас може зродитися питання і сумнів, чи варто будь-що робити на цьому Олімпійському і спортивному форумі?

В мене особисто не раз були сумніви і запити, чи вартує і тут нам активізуватися, чи всі ми до цього покликані та чи всі ми в цих справах компетентні?

Всі сумніви у мене особисто розвіялися вперше в 1965 р., коли я відвідав Міжнародний Олімпійський Комітет у Льозанні. У розмові з генеральним секретарем цього комітету панею Занчі, вона мені сказала, що МОК зі своєї сторони зробив все, що було в його силі і його компетенціях: визнав за Україною право на самостійну й окрему участь в Олімпійських Іграх. Дальше — це слово за нами — наскільки ми тут на чужині зуміємо заактивізувати це питання, розголосити його в світовій пресі і прямо примусити СРСР піти на уступки супроти України. Вона тоді навела приклад Фінляндії з часів царської Росії, коли фіни насильно були включені в загальноросійську олімпійську команду і на олімпійських змаганнях були примушені виступати, як росіяни, а згодом під впливом публічної opinio rosiani мусіли поступитися і дозволити фінам виступати окремо і самостійно, що й сталося вперше в 1912 р.

Дальші сумніви, якщо вони до деякої міри і залишалися в мене, цілком розвіялися, після зустрічей з нашими українськими спортсменами і багатьма розмовами на Олімпіаді в Мехіко в 1968 р. і в Мюнхені в 1972 р. Ці розмови ще раз підтвердили, яка висока національна свідомість у деяких спортсменів, наймолодшої генерації, і яке у них досадно-безвихідне положення, коли ходить про їхні спроможності добиватися своїх прав в існуючій на Україні дійсності.

Статті в пресі про питання участі України в Олімпійських Іграх, радіопередачі в різних мовах, радіопередачі на Україну, численні розмови, були доказом, що на цьому відтинку можна зробити дуже багато, що саме тут у наших руках є багатосильніші аргументи, як будь-де інде.

Після вище сказаного ще раз виринає питання, що ми хочемо досягнути на олімпійському відтинку?

Абстрагуючи від ідеологічних питань, політичних і від наших ідеологічно-політичних відмінностей, зокрема тих розходжень, які можуть бути між нами — політичними еміг-

рантами і деким із спортсменів з України, концепція усамостійнення України в спорті може мати дуже далекойдучі наслідки. Тут ходять про те, щоб в українця — того робітника чи студента, якого з усіх сторін намагаються русифікувати і вбити у нього будь-яке національне відчуття приналежності до України і українства — посилити те відчуття, щоб воно відживало, а не завмирало. І в цьому питанні ми можемо тому українському спортсменові дуже багато допомогти.

Що з того, що для прикладу: на Олімпіаді у Гельсінках (1952 р.) Україна за кількістю здобутих золотих медалів була б на 3-ому місці, а Росія — на 7-ому, в Мельбурні (1956 р.) — знову на третьому, а Росія на другому; в Римі знову на третьому, а Росія на другому; в Токіо (1964 р.) Україна — на третьому, а Росія на сьомому; у Мехіко (1968 р.) Україна — на третьому, а Росія — на шостому.

Питання поставлено "що з того?" тільки тому, що про ці успіхи наших спортсменів відомі лише на Україні, про них пишеться в місцевій київській пресі, щоби задовольнити льокальні аспірації Але коли ходять про публікації російською мовою, то автоматично наші спортсмени перестають бути спортсменами українськими — їх робиться спортсменами радянськими, а для експорту, для зовнішнього світу, в чужомовних виданнях вже пишеться мішано, що це спортсмени радянські або російські, тоді як в чужомовних спортивних енциклопедіях чи різних виданнях пропускається прикметник радянський, а вже тільки пишеться про них, як про росіян, а про ССРСР, як про Росію. Так, що український спортсмен з України попадає в зачароване колесо, він крутиться по таких сходах — український спортсмен, радянський, росій-

ський, росіянин. Попавши на останній щабель — російський, його вже майже неможливо стягнути в чужомовних виданнях на щабель перший, український.

Річ ясна, питання, чи нам, політичним емігрантам на чужині, є доцільно змагати за те, щоби Україна брала окрему і самостійну участь в Олімпійських Іграх, чи ні, є питанням дуже принциповим на рівні з питанням чи Україна (радше УРСР) повинна бути членом ООН, чи не повинна, чи Україна повинна мати дипломатичні зносини з іншими країнами чи ні?

Наш Український Олімпійський Комітет став на становищі — що з точки погляду української національної рації це не лише доцільно, але й конечно, хоч це питання можна завжди залишити відкритим і його дискутувати на цьому чи іншому форумі.

Навіть, якщо б ми, тут на чужині, не домогалися участі України в Олімпійських Іграх, нашим обов'язком було б і надаліше розкривати російський колоніалізм у спорті, національну дискримінацію та боронити національну честь і національне ім'я українських спортсменів з України та відвойовувати їх для України.

Готуючись до Олімпіади в Монреалю (або в Мехіко), ми зможемо добитися лише тоді відповідних і вагомих успіхів, коли у нас буде вся робота узгоджена. Узгодження і координування окремих виступів, залишаючи повне право на ініціативу і на нову думку, для кожного заінтересованого, може показати нас нашим братам з рідних земель, як спільноту зрілу, зрівноважену і яка має одну мету: як-найбільше допомогти їм і українській справі на цьому олімпійському відтинку.

Андрій Семотюк

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ У КОНФЕРЕНЦІЇ ООН З НАГОДИ МІЖНАРОДНОГО РОКУ ЖІНКИ

На Світовій Конференції Організації Об'єднаних Націй з нагоди Міжнародного Року Жінки, яка відбулася у місті Мехіко 19 червня — 2 липня ц. р., представлено проблеми українських жінок в ССРСР, а зокрема переслідування українських жінок-політв'язнів. Делегація українок та українців, яка начисляла

28 осіб з різних західних країн, між ними делегатів на головну конференцію, делегатів на неурядову "Трибуну" та кореспондентів, намагалася звернути увагу учасників конференції на проблеми українських жінок в ССРСР. Через свої виступи на різних форумах кон-

ференції, члени української делегації дали відчутти свою присутність.

Перед відкриттям конференції в днях 16-18 червня відбулася інформаційна зустріч для представників преси п. н. "Рівність, Розвиток, Мир". Її улаштовано в Медичному Центрі, де пізніше відбувалася "Трибуна". Зустріч була відкритою для всіх акредитованих кореспондентів, хоч головним її завданням було ознайомити 50 журналістів-стипендіатів з країн "третього світу" (яким ООН заплатила дорогу до Мехіко) з проблемами жінок у різних країнах світу. Вранці відбувалися загальні сесії, на яких панелісти обговорювали поодинокі теми; по полудні журналісти брали участь у семінарах.

Українські кореспонденти з західних країн брали участь у дискусійних семінарах та порушували деякі проблеми українських жінок в ССРСР. Протягом трьохденної зустрічі, українські журналісти аргументували, що передумовою осягнення рівноправності жінки є шанування людських прав, як також забезпечення основних економічних засобів для прожитку. Звернено увагу на неможливість одержувати точні інформації з ССРСР, як спеціальну проблему для журналістів, як також на труднощі, з якими зустрічалася дружина акад. А. Сахарова, стараючись про візу на виїзд до Італії, де мала піддатися операції на очі. Цю останню справу зреферовано у щоденнику конференції, "Хілонен". Директор Мехіканської Асоціації Преси, п-ні Хозефіна Альварез, заприятнилася з деякими українськими журналістами і постачала значну допомогу під час конференції. Слід зауважити, що журналісти здебільшого не були ознайомлені з українською проблематикою і їм було цікаво послухати погляди українців.

Українська преса була заступлена на конференції такими особами: Андрій Семотюк (Інформаційна Служба СКВУ), Марта Стернюк, Володимир Шепарович і Марія Зарицька (Смолоскип) та Роман Чайковський (Свобода).

Українська делегація була очолена координаційним комітетом, в який увійшли такі особи: Андрій Семотюк (СКВУ), Олена Процюк (СФУЖО), Марія Бек (СФУЖО), Уляна Целевич (ООЧСУ) і Марія Квітковська (УЗХ).

Сама програма конференції розпочалася з прибуттям генерального секретаря ООН,

Курта Вальдгайма, та скликанням пресконференції на лєтовищі м. Мехіко. Одне з перших питань поставлено з рамени української преси. П-ні М. Зарицька пригадала генеральному секретареві про звернення трьох українських жінок-політв'язнів, Ніни Строкатої, Стефанії Шабатури й Ірини Стасів-Калинець, у справі їхнього ув'язнення у концтаборі в Мордовській АССР, переслане йому у травні 1973 р. Вона запитала, чи генеральний секретар поробив будь-які заходи в тій справі. П. Вальдгайм відповів, що у випадках порушення прав людини він вдається до "тихої дипломатії", та, згадуючи Секретаріят ООН, додав, що "ми робимо все, що є в наших можливостях".

Голодівна - демонстрація в обороні українських нінон-політв'язнів.

Після відкриття конференції, українські делегати почали відвідувати поодинокі сесії з наміром звертати увагу на проблеми українських жінок в ССРСР та брати участь в загальних дискусіях про жіночу проблематику. Хоч делегати відвідували сесії обидвох конференцій, урядової й "Трибуни", більшість з них не мали доступу до урядової конференції, тому проявили себе куди більш ефективно на сесіях "Трибуни". Небагато членів української делегації мали офіційний статус на конференційних сесіях як члени урядових делегацій, і тільки деякі мали доступ на урядові сесії як акредитовані журналісти.

На сесіях "Трибуни" українські делегати порушували проблеми українських жінок, іноді входячи в словесний конфлікт з делегатами Української ССР і Советського Союзу. На особливу увагу заслуговує заява, що її прочитала п-ні Богданна Чума на одній з головних сесій "Трибуни" у присутності понад 2,000 делегатів. У заяві закликається всіх жі-

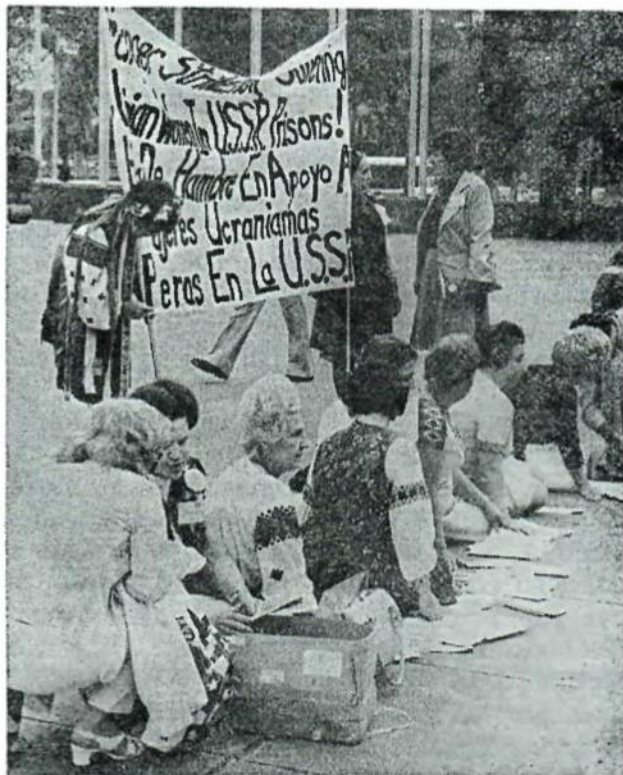
нок світу діяти організовано й у співпраці з Міжнародною Амнестією для звільнення жінок-політ'язнів, де б вони не були, у Бразилії, Болівії, Пуерто Ріко, Іспанії, Україні, Естонії, Латвії чи будь-якій іншій країні світу. Більшість делегатів сприйняла заяву дуже прихильно; її зустріли бурхливими оплесками.

Участь української делегації в урядовій конференції зводилася до намагань встановити неофіційний контакт з поодинокими делегатами, як також роздавати інформаційні матеріали при кожній нагоді. Всупереч наполегливим старанням, українській делегації не вдалося нав'язати контакт з будь-яким делегатом, готовим порушити справу українських жінок-політ'язнів. Деякі делегати, однак, виявили готовість підтримати ініціативу в цій справі, якщо б вона походила від інших делегатів.

Чи то на сесіях "Трибуни", чи на урядовій конференції, участь української делегації явно бентежила радянських представників. Після конференційних сесій часто відбувалися дискусії між делегатами з обидвох груп. Де це тільки було можливо, українські делегати з західних країн намагалися публічно вказувати на нещирість радянських панелістів і промовців в обговоренні проблем українських жінок та інших жінок в СРСР. Ці суперечки, як на офіційних, так і на неофіційних форумах, часто викликали палкі емоції, привертаючи увагу сторонніх осіб. Хоч у великій більшості випадків такі конфронтації викликали симпатію для становища українських делегатів, все ж таки доводилося чути й негативні відгуки. Загалом члени української делегації погодилися, що на майбутніх міжнародних конференціях слід робити інтервенції у більш скоординований спосіб, щоб уникати непорозумінь.

Після кількох днів стало очевидним, що для досягнення помітного впливу на конференцію потрібно концентрованих зусиль. Українська делегація рішила призначити один день під час другого тижня конференції для посилення своїх намагань звернути увагу на українське питання. Заплановано низку акцій на середу, 25-го червня, між ними зустріч з президентом урядової конференції для представлення справи українських жінок-політ'язнів, відкриття гостинного приміщення та виставки літератури для учасників "Трибуни", пресконференція і дводенну голодівку.

Дня 25-го червня вранці українська делегація відбула зустріч з президентом конференції, д-ром Педро Охеда Пауладою. Становище делегації представила п-ні Марія Бек. У склад делегації увійшли Олена Процюк (СФУЖО), Уляна Целевич (ООЧСУ), Марія Квітковська (УЗХ), Андрій Семотюк (СКВУ), Ольга Завруха (ЛВУ), Ольга Ставнича (СУА), Галина Гірняк (УККА), Стефанія Букшована (ОДВУ), Роман Чайковський (Свобода) і Марта Стернюк (Смолоскип).

Члени української делегації на демонстрації в обороні українських жінок-політ'язнів.

Промовляючи від імені делегації, п-ні Бек висловила занепокоєння станом здоров'я українських жінок-політ'язнів та зreferувала головні точки меморіалу, заадресованого до Президії Конференції з нагоди Міжнародного Року Жінки. Цей меморіал, копію якого передано д-рові Охеді, підписали о. д-р Василь Кушнір, президент СКВУ; сен. Павло Юзик, голова Комісії Прав Людини при СКВУ; п-ні Стефанія Савчук, президент СФУЖО, та всі члени української делегації. У меморіалі сказано, що "згідно з метою цієї конференції, коли узяв до уваги головні перешкоди, що їх мусять подолати жінки, щоб досягнути рівні права, рівні становища й відповідальності...

тоді до числа таких перешкод мусимо занести... 1) строге обмеження прав людини, 2) переслідування за політичну діяльність, 3) заборону національно-культурного вияву, 4) нездорові й небезпечні умови в советських концтаборах, в яких ув'язнено українок та жінок інших національностей". Підписані під меморіалом прохають всіх делегатів порушити українське питання на конференції; вимагають від уряду ССРСР, щоб він додержувався власної конституції та шанував Міжнародну Деклярацію Прав Людини; пропонують учасникам конференції інтервенювати перед советським урядом, щоб він проголосив амністію для українських та всіх інших жінок-політв'язнів в ССРСР; та вкінці закликають "учасників Конференції схвалити резолюцію, яка вимагала б негайного звільнення мікробіолога Ніни Строкатої-Караванської, поетеси Ірини Сенік, журналістки Надії Світличної, історика Оксани Попович та багатьох інших..."

У відповідь на прохання української делегації порушити це питання на конференції, д-р Охеда заявив, що не має авторитету зробити цього як предсідник урядової конференції, але обіцяв довести меморіал до відома п. К. Вальдгайма і Комісії Прав людини при ООН. Д-р Охеда запропонував присутнім звернутися до поодиноких учасників конференції з проханням порушити справу.

У міжчасі на конференції "Трибуна" інші члени української делегації відкрили гостинне приміщення й виставку літератури; вони прийняли понад 100 делегатів, між ними декількох советських представників. П-ні Каміля Смородська опікувалася виставкою, яка включала портрети українських жінок-політв'язнів, твори українського мистецтва та інформаційні видання. Найважливішим аспектом виставки був особистий контакт між українськими делегатами та членами інших делегацій.

Пізніше відбулася пресконференція української делегації, якою проводила п-ні Христина Ісаїв. У пресконференції брали участь теж Андрій Семотюк (предсідник), Уляна Целевич і Марія Бек, які відповідали на питання.

П-ні Ісаїв прочитала заяву, в якій підсумовано меморіал української делегації до учасників конференції, інформовано про зустріч з д-ром Охедою та проголошено дводенну символічну голодівку, яка мала розпоча-

тися зразу ж після пресконференції. Присутніх було близько 20 журналістів, між ними декілька представників советської преси. Як на зустрічі з д-ром Охедою, так і на пресконференції виправдала себе практика вибору одної бесідниці, яка представляла дану справу від імени цілої делегації, даючи слово іншим, коли це було потрібне для з'ясування поодиноких питань.

На українській пресовій конференції (з права до ліва): А Семотюк, пані М. Бен, пані Х. Ісаїв, пані М. Целевич.

Більше ніж будь-яка інша акція української делегації, дводенна голодівка перед Медичним Центром, де відбувалася "Трибуна", привернула увагу преси. У голодівці брали участь Марія Бек, Стефанія Букшована, Ольга Заверуха, Галина Климук, Роксоляна Климук, Валентина Мушинська, Іванна Остафійчук, Дарія Степаняк, Доротея Фіцпатрік і Наталія Хомут. Учасниці були одягнені в український національний одяг; вони відбували голодівку біля великого транспаренту з написом: "Голодовий страйк! Допоможіть українським жінкам, які страждають у тюрмах ССРСР!" Впродовж дводенної голодівки багато журналістів проводили інтерв'ю з поодинокими учасницями. Тому, що голодівка відбувалася в часто відвідуваному місці, багато учасників "Трибуни" хотіли знати про її мету. Не зважаючи на незадовільну допомогу присутніх мужчин в організуванні голодівки, учасниці не знеохочувалися і довели її до успішного кінця.

Вислідом координованих зусиль та наполегливої праці всіх делегатів було те, що в наступний день усі мексиканські часописи помістили статті про українське питання. У двох з найбільших газет такі статті появилися на першій сторінці. Переважно статті зосе-

реджувалися над голодівкою, згадуючи прізвища жінок-політв'язнів, про яких інформувала делегація.

Під кінець конференції п-ні К. Смородська зорганізувала невелике прийняття для гостей української делегації, які цікавилися порушеними нею питаннями. На гостину прибуло близько 20 осіб. Члени української делегації також відвідували прийняття, влаштовані поодинокими амбасадрами. Нав'язано корисні знайомства і деяким амбасадорам вручено інформаційні матеріали.

Українські делегати нав'язали контакт з делегатами таких країн (неповний список): Австралія, Аргентина, Бельгія, Білорусь, Голландія, Гана, Єгипет, Західня Німеччина, ЗСА, Індія, Канада, Китай, Мехіко, Нігерія, Нова Зеландія, Норвегія, Парагвай, Південний Ємен, Португалія, Тайван, Франція, Чехословаччина, Швеція, Югославія і Японія. Українська делегація теж встановила зв'язки з неурядовими делегатами й представниками таких країн: Болівія, Естонія, Іран, Італія, Колумбія, Латвія, Литва, Південна Корея, Філіпіни і Чиле.

Всіх учасників конференції з цілого світу було приблизно 5,000, з того числа 1,000 урядових делегатів і 1,500 представників преси. Українська делегація розповсюдила понад 15,000 примірників різних інформаційних видань про становище українських жінок в СРСР. Поміж тими 15,000 прим. було понад 850 прим. меморіялу в англійській мові, що їх роздали українські делегати при вході на конференцію урядовим делегатам, яких можна було розпізнати по їхніх ідентифікаційних

Члени української делегації (зліва стоять): М. Душник, Х. Ісаїв, О. Заверуха, А. Семотюн, Б. Чума, О. Процюн, М. Нвітновська, М. Стернюк, В. Шипарович, Д. Степаняк. (Зліва сидять): Г. Климун, Р. Климун, Г. Гірняк, О. Ставнича, Г. Лозинська і М. Зарицька.

відзначках. (Советські представники не допустили до розповсюдження меморіялу через поштову систему конференції). Делегатам також роздано понад 300 прим. меморіялу в еспанській мові. З усіх 15,000 прим. інформаційних видань було приблизно 5,000 прим. в еспанській мові.

Крім членів проводу, в склад української делегації увійшли такі особи: Стефанія Букшова, Галина Гірняк, Марія Душник, Уляна Дячук, Марія Зарицька, Галина Климук, Роксоляна Климук, Валентина Мүшинська, Камілія Смородська, Ольга Ставнича, Дарія Степаняк, Доротея Фецпатрік, Наталія Хомут і Роман Чайковський — всі з ЗСА; Галина Гнатишин, Ольга Заверуха, Христина Ісаїв, Іванна Остафійчук і Богданна Чума — усі з Канади; Марта Стернюк і Володимир Шепарович з Аргентини та Зірка Яськевич з Австралії.

Ірина Пеленська

З НАГОДИ МІЖНАРОДНОГО РОКУ ЖІНКИ

Українські жіночі організації сприйняли проголошення ООН Міжнародного Року Жінки з великим зацікавленням. Як добре відомо, українська громада належно не шанує свого жіноцтва, а самі жінки мало уваги присвячують питанню свого становища в громаді. Треба сподіватися, що Міжнародний Рік Жінки розбудить зацікавлення та свідомість жінок і громади щодо жіночого питання. СФУЖО звернулася до СКВУ з проханням видати звернення з нагоди Міжнародного Року Жінки. У проекті звернення, висланому до

СКВУ, наголошено справу дослідів над статусом жінок в Україні та в країнах поселення.

Президія Секретаріату СКВУ проголосила в січні 1975 р. Рік Української Жінки, поклавши наголос на активізацію діяльності жіночих організацій, потребу їхнього скріплення новим членством, на обов'язки жінки в родині і на потребу охорони українки на рідних землях.

Другою акцією СКВУ було присвячення тематики його Комісії прав людини, оборони жінки України у п'ятьох міжнародних чинни-

ках: Об'єднаних Націях, Міжнародному Суді, Міжнародному Червоному Хресті, Світовому Клубі Письменників і міжнародних організаціях: юристів, релігійних і жіночих.

Також українська преса поставилася прихильно до Року Української Жінки, пригадуючи головно положення жінки в Україні. Однак провід акцій УРЖ і відповідальність за них спочиває все таки на Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій.

СФУЖО, створене 1948 р. у Філадельфії, в ЗСА, об'єднує сьогодні 19 українських жіночих організацій з трьох континентів і стала за 27 років існування централею організованого жіноцтва у вільному світі та його репрезентантом перед українським і міжнароднім суспільством. Для переведення Міжнародного й Українського Року Жінки постали при СФУЖО три Комісії, що їх очолили: Міжнародного Року — д-р Марія Бек, Українського — п-і Ірина Павликовська і Оборони переслідуваних жінок України — мгр. Уляна Целевич.

Дія обидвох Років Жінки обіймає дві території: Україну і вільний світ. Відношення до України зумовлене є положенням українського жіноцтва, яке переносить тягар національного, культурного, релігійного і економічного поневолення у розмірах, невідомих досі в історії людства. Від штучного голоду в Україні, із смертю 3-ох мільйонів самих жінок і дітей, по через добу дальших погромів Сталіна по сьогодні, жінка України в межах московської імперії чи то мати, чи дівчина, чи навіть дитина є жертвою варварського терору, якого притаманності є:

Фіктивна рівноправність жінки з чоловіком, яка насправді є засобом експлуатації жінки державою, бо жінка виконує подвійну працю, вдома і заробітну, часто непосильну, поза домом.

Право голосування є лиш на одного кандидата. Тому жінки мають сотні депутатів до керівних установ, але ці їхні "вибрані" представники ще ніколи не забирали голосу в обороні використовуваної і переслідуваної жінки.

Неіснуюче право на національність; існує натомість заборона рідної мови і переслідування за її вживання. Обов'язкова мова, від дитячого садка починаючи, є московська.

Утруднений доступ до вищої освіти. На високих школах України панує всевладно ну-

мерус клявзус для українок, вивози студенток і вчительок до східних областей, арешти на університетах, звільнювання з усіх наукових інституцій за українську мову.

Опіка над матір'ю і дитиною не існує, бо навантаження матері працею унеможлиблює їй виконання обов'язків матері. Виховні труднощі з аморальними комуністичними і русифікаційними критеріями, такими як система недовір'я в родині і оточенні, донощицтво — включно з доносами дітей на батьків і учнів на вчителів — трудно подолати.

Положення селянки-колгоспниці — безправне. Вона працює по 12-16 годин денно на колгоспному полі за жменю зерна, або кілька карбованців. Тому родина вдержується з плодів "присадибної ділянки", тобто клаптика землі коло хати, який є приватною власністю селян, але який може бути відібраний за якенябудь адміністративне покарання, чи арешт.

Жіноча молодь на селі має малі, а часто ніякі вигляди на подружжя, спричинені: а) впливом молодих хлопців до міст і вивозами до Росії на примусові роботи, б) розбиття родин через переслідування режимом, в) важке матеріальне положення молодих подруж (головно брак мешкання). У висліді бездітні й малолітні подружжя та масові вивози українського населення в глиб Росії стають причиною браку національного приросту.

Фабрична робітниця використовується ненормальним темпом праці, під постійною контролею наставників — мужчин, комсомольців, членок "Жін. Ради". Тероризована загрозою втрати праці за невироблення норми, страхом перед арештом і засудом на тюрму, або заслання.

Релігійна жінка зазнає окремих переслідувань, бо їй грозить відібрання дітей за виховання їх у релігійному дусі. Вона теж часто карана судово за релігійні переконання і так як монахиня, одержує високі виміри кари, які відбуває в тюрмі, або на засланні.

У ділянці економічній є дошкульна мешканева криза, бо нових домів для загалу населення майже не будують, а давні кращі мешкання сконфісковані для урядових працівників, здебільша москалів, яких приїхало в Україну 9 мільйонів і живуть вони на кошт нашої країни, не працюючи для її розвитку, а лиш займаючи керівні становища. Тому домашнє господарство українців примітивне, і

жінка це дошкульно відчуває. Часті спільні кухні є причиною недобрих сусідських взаємин і клопотів. Брак речей першої потреби є звичайним явищем, так як і стояння годинами в чергах. — Окремим нічним зайняттям жінки-матері є латання одяжі для родини, а пристойно вдягаються лиш ті, які одержують посилки із-за кордону, з митами, що перевищують 60-100 відсотків висиланого товару.

Громадське, політичне, а то й особисте життя жінки, як і кожного українця в цій тоталітарній системі, є під контролею поліції — КГБ. Одним-одна жіноча організація "Жіноча Рада" це крило комуністичної партії, засіб терору й визиску жіночих мас і причина ненависти до організації взагалі. Міжнародній жіночий тереп використовуваний лише для політичних цілей Москви. Делегатки на міжнародні зустрічі й конгреси не є вибрані, лиш номіновані партією.

Окрему вітку населення творять жінки — політичні в'язні, а навіть діти, хоча дитячі табори окупаційна влада держить у тайні. Як і більшість арештів в Україні, так і арештування жінок є за їхні погляди, або в рамках збірної родинної відповідальності, а не за доконані протизаконні дії. До арештованих стосують незаконне і недемократичне судівництво і несправедливі кари, сполучені з вивожуванням поза межі України до тюрем і концентраційних таборів на просторах московського Сибіру.

У 1975 році відзначаємо 21 річницю масового вбивства українських жінок, ув'язнених в таборі в Кінгірі в СРСР. П'ятсот жінок, які протестували проти жорстокого трактування та умов їхнього ув'язнення, вбито советськими танками у 1954 р.

Теперішні арешти — це продовження давньої сталінської політики, і немає вигляду, що вона скоро припиниться.

Понад 30 жінок-інтелектуалів з Києва і Львова тепер ув'язнені в советських тюрмах і таборах. Не знаємо, скільки з-поміж арештованих жінок походить з інших міст України. Нам відомо про Надію Світличну, якій загрожено переведенням у психіатричний шпиталь, і про Ніну Караванську, мікробіолога, яка тепер перебуває у мордовському таборі. Вона захворіла, але їй відмовлено лікарської опіки.

Організація Міжнародної Амнесії повідомила СФУЖО, що її члени в Швеції та За-

хідній Німеччині стараються про звільнення Стефанії Шабатури, Ніни Строкатої-Караванської та Ірини Стасів-Калинець.

Пані Сильва Залмансон поінформувала, що Стефанія Шабатура та Ірина Калинець важко хворі. П-ні Залмансон приїхала до ЗСА разом з групою єврейських родин з СРСР. На пресовій конференції у Філядельфії вона закликала українців протестувати проти нелегального ув'язнення та переслідування цих двох видатних жінок. Багато телеграм у цій справі вислано до президента Джералда Форда до Владивостоку, куди він поїхав на переговори з прем'єром СРСР Л. Брежневим.

Від 24-26 липня 1974 р. жінки, члени українських жіночих організацій міста Нью-Йорку, зорганізували голодівку перед будинком ООН.

Впродовж п'ятьох днів, від 25-29 вересня, голодівку повторено. Також передано петицію генеральному секретареві ООН, К. Вальдгаймові. У цій петиції з'ясовано становище українців в УРСР та висловлено прохання до чинників ООН допомогти здобути волю для українських політв'язнів, а зокрема для українського історика В. Мороза, який перебуває близько смерті в советській тюрмі.

По цілому світі українці протестують проти ув'язнення та катування українських інтелектуалів. Товариства українських жінок відбули протестну маніфестацію перед советською амбасадю в Лондоні у м. березні 1974 р. та вислали чимало листів до Ліги Оборони Свободи. Організація Жінок Оборони Чотирьох Свобід України зорганізувала сидячу голодівку перед ООН в Нью-Йорку в липні 1974 р. З ними демонстрували інші жіночі організації.

СФУЖО проголосила свою готовість постачати фінангову допомогу для українських жінок-політв'язнів, які потребують лікування або транспортації.

Міжнародне Об'єднання Жінок, на своїй конференції у 1973 р. прийняло на внесок СФУЖО резолюцію, прохаючи організації, які входять до цього товариства, наполягати на ООН виготовити проєкт резолюції, яка оголосила б тортури поза законами в усіх країнах світу.

На заклик СФУЖО, за проєктом Комісії Оборони Переслідуваних Жінок України відбулися 8. березня 1975 в поодиноких місцевостях країн поселення Богослуження з відпо-

відними проповідями, а в деяких країнах, наприклад в Австралії, ця акція охопила всі українські церкви з участю членства Союзу Українок Австралії і громадянства. Заходами Комітету В. Мороза і громадських Організацій відбулися успішні демонстрації в обороні українко-політв'язнів в Оттаві, Канада й Вашингтоні, ЗСА.

Комісія Українського Року Жінки на протязі 1975 р. перевела такі акції для відмічення ролі українки в житті нації і змагання до повної рівноправності в наших спільнотах країн поселення. Ці акції розподілено на кожен місяць 1975 р.:

Січень — Деклярація СКВУ.

Лютий — пропаганда в пресі.

Березень — У дні 8. березня провести День Молитви за страдальну жінку в Україні. Привітати жінок-в'язнів в той день і вислати їм малі посилки. Розпочати акцію проти торгтур політв'язнів. Приступити до студій положення жінки в Україні.

Квітень — Жінка і праця, насвітлення цієї теми з різних аспектів. Вибір визначної жінки-фахівця.

Травень — Жінка-мати і родина. Розгляд

труднощів матері в Україні. Вибір Матері Року.

Червень — Жінка і релігія. Насвітлення заслуг української жінки у житті нашої Церкви.

Липень-серпень — на Півн. Півкулі: Жіночі спортові змагання; на Півд. Півкулі: Жінка в державному житті і жінка-громадянка.

Вересень — Освіта і шкільництво, участь жінки в навчальній роботі. Вибір Учительки Року.

Жовтень — Жінка у державному житті. Інформація про ОН, його Комісії й агенди.

Листопад — Жінка-громадянка в українському житті. Вибір Громадської Діячки Року.

Грудень — Жінка в науці і мистецтві. Наукові Сесії. Вибір вчених і мисткинь Року.

Завдання УРЖ вимагають багато труду й тому, головно, якщо йде про студійні праці, вони будуть продовжуватися і в 1976 р., але Рік Жінки дає новий поштовх і напрямні для зусиль української жінки, для її розвитку і досягнень, як і для оборони поневоленої жінки України.

ДОКУМЕНТИ І ЛИСТУВАННЯ СКВУ

ПЕТИЦІЯ У СПРАВІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ Й УВ'ЯЗНЕННЯ НЕВИННИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК-ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В СРСР

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

19-го вересня 1975 р.

Іх Ексцеленція д-р Курт Вальдгайм
Генеральний Секретар Організації
Об'єднаних Націй

пити їхній авторитет”.

Я. Малік, постійний представник СРСР в Об'єднаних Націях, у листі до Генерального Секретаря з 31-го травня 1975 р.

У місяці лютому ц. р. п'ять українських жінок-політв'язнів вислали листа на адресу Комісії Прав Людини при Організації Об'єднаних Націй. Ось уривок з цього листа:

“1975 рік — міжнародний рік жінки — започаткувався в таборі жінок-політв'язнів 12 грудня 1974 р. За спробу відзначити день прав людини покарали не тільки нас, але й наших малолітніх дітей і позбавили їх єдиного на рік побачення з нами.

У відповідь на це ми відмовилися від примусової праці й таким способом за-

протестували проти законів, що допускають до пониження людської гідності й покарання дітей за провини матерів. Відірвані від рідної землі без будь-яких причин, ми вповні готові витримати всі пережиття, на які нас приречено (позбавлення побачень, права купувати продукти, запроторення в карний ізолятор від 13 до 21 днів, запроторення в таборіву тюрму від 3 до 6 місяців), щоб тільки зберегти в собі почуття внутрішньої свободи.

Одну жінку, Раїсу Іванову, людину здорову під кожним оглядом, у жовтні 1974 року признали психічно хворою і запроторили в психіатричну лікарню...

Це зроблено тільки тому, що вона не відмовилася від своїх переконань...

Просимо представників Комітету оборони прав людини відвідати нас особисто”.

Жінки, які звернулися до Вас із повищим проханням — Ірина Стасів-Калинець, Стефанія Шабатура, Надія Світлична, Ніна Строката — це, звичайно, не єдині політичні в'язні в Радянському Союзі. Це й не перший раз, що українські жінки-політв'язні звернулися до Організації Об'єднаних Націй про допомогу. У 1973 р. трое з вищезгаданих жінок писали до Вас:

“Нас переслідують і запроторюють у тюрми тільки за те, що ми, як українці, виступаємо за збереження і розвиток на Україні української національної культури і мови...

Ми є безборонні перед радянським неправосудним судом. Нас засудили незаконно і ми перебуваємо під сучасну пору в радянському політичному концтаборі Но. 3 в Дубровлазі на Мордовії. Ми не є згідні ані з одною точкою висуненого проти нас обвинувачення. Ми не просимо ласки, лише справжнього, справедливого і відкритого суду з обов'язковою присутністю на ньому представника Об'єднаних Націй”.

У меморіалі, який ми представили д-рові Педрові Охеді Паулладі, президентові Конференції ООН з нагоди Міжнародного Року Жінки у місті Мехіко кілька місяців тому, ми інформували про ситуацію українських жінок-політв'язнів в СРСР. У цьому меморіалі, що його д-р Охеда зобов'язався передати Вам та

Комісії Прав Людини, ми удокументували знущання над українськими жінками-політв'язнями в СРСР під кожним із таких заголовків: Рівноправність, Розвиток і Мир: завдання Світового Плянун Діяльності. Ми також вказали на те, що радянська влада допустилася грубих порушень національних і людських прав в Україні, що суперечить як Універсальній Деклярації Прав Людини, так і радянській конституції. В додатку до наведених випадків, хочемо на цьому місці звернути Вашу увагу на порушення двох інших договорів про захист прав людини, що їх ухвалив Радянський Союз, а саме, Міжнародна Конвенція про Громадянські та Політичні Права і Конвенція ЮНЕСКО проти Дискримінації в Освіті.

Стаття 27-ма Конвенції про Громадянські та Політичні Права, що її ратифікував Радянський Союз під кінець 1973 р., постановляє:

“У тих Державах, в яких знаходяться етнічні, релігійні або мовні меншості, членам таких меншостей не вільно відмовляти права, спільно з іншими членами їхньої групи, користуватися власною культурою, визнавати і практикувати власну релігію, або говорити рідною мовою”.

Одначе, саме ці права, що їх гарантує Конвенція, були порушені радянською владою, коли вона ув'язнила українок, які до Вас зверталися, як також тисячі інших, які перебувають у радянських концтаборах, далеко від своєї батьківщини, України. Наведемо один приклад: згідно з радянськими та західними звідомленнями Ірину Сенік засуджено на шість років ув'язнення і три роки заслання за те, що вона писала і поширювала поеми, в яких висловлено “підривні” думки, читала антирадянську літературу, квестіонувала радянську національну політику і втримувала зв'язки з іншими українськими дисидентами.

Конвенція ЮНЕСКО проти Дискримінації в Освіті гарантує доступ до освіти для індивідів та груп, право батьків дбати про релігійне та моральне виховання своїх дітей, і право говорити рідною мовою та навчати її.

Русифікація освітньої системи СРСР відбувається посиленням темпом, і багатьох жінок ув'язнено за те, що вони виступали проти цієї політики. Коли поетеса і викладач української мови і літератури у Львівському Політехнічному Інституті, Ірина Стасів-Калинець, виступила проти русифікації та в обороні

громадянських прав, гарантованих радянською конституцією, її звільнено з праці. Крім того заборонено її поетичні твори для дітей, які друкувалися у місцевих періодиках.

У Хартії Організації Об'єднаних Націй та в Універсальній Деклярації Прав Людини визначено захист прав людини як відповідальність Організації Об'єднаних Націй та її держав-членів. У 1967 р. Економічна і Соціальна Рада ухвалила Деклярацію про Усунення Дискримінації Жінок, в якій закликається як урядових, так і неурядових організацій та чинників докласти всіх зусиль, щоб сприяти здійсненню принципів, висловлених у Деклярації. У зв'язку з напрямними, поданими в цих міжнародніх угодах, Світовий Конгрес Вільних Українців робив багатократні старання звернути Вашу увагу на проблеми українських жінок.

Українська спільнота у західному світі вже понад три десятиліття намагається інформувати Об'єднані Нації про порушення національних і людських прав в Україні. Наслідком створення нашої світової централі в 1967 р. посилено ці намагання. Знаменним є той факт, що одним з перших починів Світового Конгресу Вільних Українців було представлення меморіалу Вам; у тому меморіалі заторкнено між іншим тему цього нашого звернення.

У 1968 р. Світовий Конгрес Вільних Українців представив Комісії Прав Людини меморіал у специфічній справі українських жінок-політв'язнів. У тому ж році наш Світовий Конгрес, затривожений порушенням прав людини в Україні, вислав представників у характері неофіційних учасників на Конференції Прав Людини в Тегерані і намагався звернути увагу цієї конференції на українську справу. У численних зверненнях українці та представники інших народів прохали конференцію розглянути цю справу.

Між 1969-74 рр. безперервно напливали до Об'єднаних Націй петиції, меморіали та звернення у справі порушення прав людини в Україні. До важливіших з-поміж них слід зарахувати два звернення СКВУ до Об'єднаних Націй з 1969 р. в гуманітарних справах, звернення українських жінок-політв'язнів, з якого ми наводили цитату, та звернення нашої спільноти, знову ж у специфічній справі українських жінок-політв'язнів.

Недавно з рамени Світового Конгресу Вільних Українців 28 українок та українців брали участь у Конференції ООН з нагоди Міжнароднього Року Жінки у місті Мехіко. Ці представниці зверталися до Конференції з проханням допомогти українським жінкам-політв'язням. Саме в цій справі вони відбули зустріч з д-ром Охедою.

З огляду на ці намагання нашої світової спільноти, ми вважаємо, що ми не занедбали своєї відповідальності змагатися за здійснення постанов Світового Плану Діяльності для осягнення рівноправності жінок з чоловіками. Крім того, ми намагалися звернути увагу Об'єднаних Націй на українську справу.

Те, що ООН не могла задовольнити наших прохань і допомогти всім українським жінкам-політв'язням впродовж останніх 30 років не міняє факту, що їй не вдалося допомогти жодній з українських жінок-політв'язнів. Розчарування, викликане таким станом справи, тільки загострюється, коли зауважуємо, що Комісія Прав Людини може діяти ефективно в обороні жертв беззаконня, коли їй на цьому дійсно залежить. Наприклад, 1-го березня 1974 р. Комісія (до якої ми не раз зверталися про допомогу, не отримавши задовільної відповіді) прийняла, не провівши голосування, текст телеграми й уповноважила свого предсідника вислати її урядові Чіле. Телеграма, яка представляла собою інтервенцію, мотивовану гуманітарними міркуваннями, ламала прецеденти у двох відношеннях: по-перше, Комісія ігнорувала можливість стосування інших міроприйнять, передбачених у таких випадках; по-друге, вона прийняла дані від неурядових організацій та індивідів, не провівши ні перевірки ані ґрунтового дослідження, як цього вимагають Резолюції Економічної і Соціальної Ради чч. 1235 (XLII) та 1503 (XLVIII). Справа в тому, що Комісія, якщо хоче бути послідовною, повинна виявляти таку ж готовість, якщо не ентузіазм, коли їй приходить розглядати випадки порушення прав людини в інших частинах світу, а в даному випадку — в Радянському Союзі.

Тому дозволяємо собі звернутися до Вас з такими проханнями: 1. З нагоди відзначення Міжнароднього Року Жінки прохаємо Вас інтервенювати перед урядом СРСР, щоб він проголосив амністію для українських та інших жінок-політв'язнів в СРСР, щоб вони могли вернутися до своїх родин і батьківщини та

щоб їм були повернені всі конституційні та людські права.

2. Згідно з принципами Хартії Організації Об'єднаних Націй та Універсальної Деклярації Прав Людини, що їх підписав Радянський Союз, а зокрема Деклярації про Усунення Дискримінації Жінок, закликаємо Вас вжити Ваші впливи, щоб заініціювати процес перегляду ситуації українських жінок-політ'язнів на форумі Організації Об'єднаних Націй з метою звільнити їх з ув'язнення.

3. Ми прохаємо Організацію Об'єднаних Націй негайно вжити всіх доступних їй заходів, щоб задовольнити просьби українських жінок-політ'язнів до ООН. Світовий Конгрес Вільних Українців заявляє свою готовість оплатити кошти відвідин жінок-політ'язнів представником Комісії Прав Людини, як цього вони специфічно просили.

Просимо Вас, Ваща Експецеленціє, прийняти запевнення нашої найглибшої пошани.

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

О. Д-р Василь Кушнір — Президент

КОМІСІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Сен. Павло Юзик — Голова

**СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ
ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

Стефанія Савчук — Президент

КОМІСІЯ ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ

Уляна Целевич — Голова

**До Президії Європейської Конференції
для справ безпеки і співпраці
Гельсінкі, Фінляндія**

Європейська Конференція для справ безпеки і співпраці, в якій беруть участь представники як східньо-європейських, так і західньо-європейських держав, — це позитивна спроба зменшити напруження й поліпшити взаємовідношення на цьому континенті. Президія Світового Конгресу Вільних Українців, яка репрезентує більше як два мільйони українців у діаспорі, дуже зацікавлена в тому, щоб напруження між сходом і заходом було зменшене і вітає ініціативу, що її проявила Конференція.

Все ж таки, обставини в декількох східньо-європейських країнах, які становлять перешкоди для дійсної співпраці в Європі, не стали предметом повної та об'єктивної дискусії на Конференції. З тієї причини, Президія

Світового Конгресу бажає представити всім учасникам Конференції такі справи:

1. Жодна з націй, які тепер знаходяться в межах ССРСР — наприклад, Білорусь, Естонія, Латвія, Литва, Україна — не є репрезентована на Конференції як суверенна й незалежна держава. Ці нації приєднано до Советського Союзу внаслідок мілітарної окупації впродовж і після I-ої та II-ої світових воєн. Уряд ССРСР, який претендує на те, що він репрезентує ці нації, ніколи не дав їм змоги свobodно визначити свій політичний статус. Цим народам відмовляється засадничі особисті та національні права; їхні мови й культури піддані насильній русифікації; їхні економічні ресурси використовує російська центральна влада.

Тому, що політичні та територіяльні зміни, які наступили внаслідок другої світової війни ніколи не були затверджені кінцевою мирною конференцією, теперішня Конференція не повинна присвоїти собі авторитету схвалити існуючий стан. Всякі рішення щодо кордонів та політичної суверенності слід приймати на підставі Універсальної Деклярації Прав Людини та договорів ООН про громадянські та соціальні права й економічні, соціальні та культурні права. Зокрема за націями насильно приєднаними до ССРСР слід признати право визначити своє політичне майбутнє на основі повної суверенності та національної самостійності.

2. Багатьох громадян ССРСР арештовано й суджено за те, що вони домагалися вільного користування правами, що їх гарантують як советська конституція, так і вищезгадані договори ООН. Підсудним переважно визначувано довгі терміни у в'язницях, концтаборах або психіатричних заведеннях, де їх піддано постійному переслідуванню й знущанню.

На нарадах у Гельсінках в справі теперішньої Конференції стверджено особливу важливість того, щоб Конференція визнала засаду "шанування прав людини й основних свобод, включаючи сюди свободу думки, сумління, релігії або вірування". Визнання цієї засади буде даремним аж доки уряд ССРСР не прийме зобов'язання додержуватися її на ділі.

3. Громадяни ССРСР не мають наразі можливості подорожувати й емігрувати на власне бажання. Щоб сприяти контактіві й співпраці між сходом і заходом, ці права слід надати всім громадянам ССРСР без жодних

обмежень. Слід подбати особливо про уможливлення родинних відвідин та з'єднання родин.

4. Крім людських контактів, вільний обмін інформацій має вирішальне значення для встановлення кращих взаємовідносин між державами Європи. Уряд СРСР повинен усунути обмеження, що їх він тепер кладе на імпортування й розповсюдження книжок, газет, журналів, фільмів, радіо- і телепрограм

із західних країн, як також обмеження щодо акредитування й вільного порушування західних журналістів в СРСР.

Уважаємо усунення цих перешкод кінцевим для встановлення дійсної співпраці й безпеки в Європі.

Президія
Світового Конгресу Вільних Українців
Липень 1975 р. Торонто, Канада

ЗВЕРНЕННЯ СЕКРЕТАРІАТУ СК В У ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ В СПРАВІ ОБОРОНИ СВОБОДИ РЕЛІГІЇ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ У СРСР

Українці й Українки!

Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців у порозумінні з представниками Українських Церков схвалив зосередити свою діяльність у 1976 р. над обороною свободи релігії та прав Христової Церкви в СРСР. До такої акції закликає нас сьогодні не лише "Універсальна Деклярація прав людини", проголошена Об'єднаними Націями ще 10-го грудня 1948 року — в тому числі й Советським Союзом та розтоптана урядом того ж Союзу на землях України аж по нинішній день — але, передусім, і обов'язок солідарності з нескореним українським народом, що з посиленою відвагою далі бореться за свою людську гідність, за свою національну і державну незалежність, за свободу Христової України.

Як усім відомо, комунізм, від самих початків свого існування, проголосив відверту й нещадну війну проти Бога і проти всякої релігії. Цю безбожну боротьбу він безкарно провадить по сьогоднішній день. Всі прийняті ним заходи, спрямовані на знищення віри в Бога і всякої релігії, є для нього добрі. Погрози, терор і брутальна сила, моральне і фізичне нищення людей та релігійних інституцій є постійним питанням у програмі його нищівної дії. Замикання і нищення Божих храмів, арештування, тортури і засуди на тяжкі довічні терміни в тюрмах або в концентраційних таборах єпископів, священників, ченців та тисячі вірних — все це вважається позитивним явищем в очах безбожного комунізму, що, в своїй дикій ненависті до Бога і Його правди, хоче все підпорядкувати диктатурі партії, яка для нього є джерелом правди, нормою закону і мірою справедливості.

Моральні і матеріальні руїни тієї звірої системи, нищення людини і всіх її духовних вартостей є страшні. Хто може забути жорстоке переслідування і брутальне знищення Української Автокефальної Православної Церкви в 1930-их і в 1943-44-их роках або подібну злочинну ліквідацію Української Католицької Церкви в 1945-1952 роках? Крім цього, широко відомі й інші форми переслідування євангельських українських громад, римо-католиків у Литві, визнаєць юдаїзму і других релігій на території московської комуністичної імперії. Про це сьогодні широко інформують українські і російські підпільні видання; про це постійно згадує навіть советська офіційна преса, а також голосно заговорила про це й світова преса.

Однак, крім всіх цих релігійних переслідувань, безбожний комунізм не зміг зломити нескореного духа українського народу. Українська Католицька Церква там далі живе і діє в катакомбах. Українські православні священники і вірні також чинять великий опір нищенню християнства в Україні та благають вільний світ про поміч і оборону. Подібно борються за права сумління та релігії й різні українські євангельські громади. А останніми часами до них приєдналися нові борці за права людини і за людську гідність. Це такі визначні сучасні творці української культури, чоловіки і жінки, як Валентин Мороз, Олесь Гончар, Ніна Строката, Вячеслав Чорновіл, Борис Сорока, Ігор Калинець, та ін. Вони, хоч і виховані в Московсько-советській неволі та затроєні отрутою безбожного комунізму, проте зуміли побачити всю брехню й злочинність комуністичної системи та відверто стали до боротьби в обороні

Христової Церкви та її духовних і культурних вартостей, що в їхніх очах є нерозривно пов'язані з самими основами духовної культури українського народу.

Однак і їх стрінули жорстокі та нелюдські знущання, про які сьогодні вже знає й цивілізований світ.

Українська спільнота у вільному світі не може мовчати. Як невідемна частина українського народу на рідних землях, вона мусить включитися в цю святую боротьбу за Христа, Його Церкву і основні права людини. Тут ніхто з українців не може бути байдужим. На кожного з нас, як чоловіків так і жінок, лягає в якійсь мірі певна відповідальність за майбутнє християнство на землях України. Цього від нас вимагає Бог, Христова Церква і загальне добро українського народу.

Тому Секретаріят СКВУ, в порозумінні з представниками Українських Церков, оцим проголошує нинішній 1976 рік роком оборони релігії і Христової Церкви в ССРСР.

Акцію оборони будуть провадити наші українські Церкви і Євангельські громади згідно зі своєю власною програмою. Секретаріят СКВУ, як виразник всієї зорганізованої української спільноти у вільному світі, готовий помогти їм у випрацюванні їхніх програм, у координації їхньої акції, та у представленні їхніх вимог державним урядам з українським поселенням, Об'єднаним Націям, а також різним

міжнародним організаціям і установам, зацікавленим проблемою прав людини.

Із згаданого вище випливає, що кожний українець та українка у вільному світі повинні включитись у цю оборонну акцію під проводом своєї Церкви чи Євангельської громади.

В цю акцію повинні також включитись і всі українські громадські, культурні, наукові та політичні організації й установи.

Сподіваємося що українська спільнота у вільному світі успішно проведе в дію таку зорганізовану акцію в обороні свободи релігії та Христової Церкви в поневоленій Україні, Секретаріят СКВУ закликає всіх українців до цієї починної християнської й національної дії на Божу славу, для добра Христової Церкви та всього українського народу.

о. д-р В. Кушнір, президент СКВУ

† Максим, Митрополит

Української Католицької Церкви в Канаді

† Мстислав, Митрополит

Української Православної Церкви

† Владика Ізидор Борецький, Єпископ

о. д-р С. В. Савчук, предст. Української Греко-Православної Церкви Канади

Пастор Йосафат Іваськів, представник Українських Протестантських Церков

Сенатор П. Юзик, Голова Комісії

Прав Людини СКВУ.

Дня 1-го січня 1976 р.

Микола Мороз

Секретар Комісії Прав Людини СКВУ

ЗАХОДИ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ Й РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Комісія Прав Людини СКВУ в 1976 році зосереджуватиме свою діяльність над обороною українських церков й свободи релігії в Україні. Ця діяльність буде скерована на два поля, внутрішню українське й чужинецьке. Ціль акції подвійна: Перша, звернути світову увагу на трагічний стан релігійного життя в Україні й тим довести до тиску світової опінії на уряд ССРСР. Друга, підтримати морально наших братів в Україні у їхніх стараннях на свободне віруюче життя.

8-го листопада 1975 р. відбулися наради Інформаційної Служби СКВУ й Комісії Прав Людини СКВУ з представниками українських церков, на яких був обговорений й удобре-

ний проект акцій. Головніші елементи проекту такі:

— зібрати масово підписи на петицію до ООН в обороні українських церков.

— висилати масово картки до міжнародних церковних установ й визначних осіб світу.

— видати брошурки про проблематику українських церков й про засуджених з причин релігійної діяльності в Україні різними мовами й розповсюдити їх.

— подбати про поміщення статей у важливих часописах західного світу про становище свободи релігії та Українських Церков в Україні.

— зорганізувати серію виступів визначних осіб в обороні Українських Церков по університетах західного світу.

— зорганізувати мандрівну виставку по університетах та церковних громадах західного світу.

— подбати про піднесення справи свободи релігії в СРСР та репресування Українських Церков на терені ООН та в головних парламентах західного світу.

— зібрати каталог даних про всіх українців, які зазнали переслідування або смерті через свої релігійні переконання в Україні.

— звернутися до віруючих чужинців з проханням, щоб вони вимагали від уряду в Москві свобідного релігійного життя в СРСР й Україні.

Українські церкви на заході повинні провадити особливі акції для оборони їх співвіруючих в Україні.

Тиждень від 26-го вересня до 3-го жовтня 1976 року призначений як "Тиждень оборони віри й церкви в Україні". Протягом того тижня українська громада виявить свою солідарність з переслідуваними в Україні. КПЛ удосконалює постійно пляни акцій й подаватиме його до відома українському загалові.

Продовж 1976 року всі українські парафії будуть отримувати матеріали для розповсюдження поміж парафіянами. Подібний підхід буде вживаний серед неукраїнських церков. Самозрозуміло, що успіх накреслених акцій буде тільки тоді можливий, коли вся українська громада на заході включиться в їх виконанні.

"ДОПОМОЖІТЬ СПАСТИ ЖИТТЯ ВАСИЛЯ РОМАНЮКА" — ЗАКЛИКАЮТЬ БОГОРАЗ, АЛЕКСЕЄВА І ОРЛОВ З МОСКВИ

Нью-Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). На Захід продісталось звернення Л. Богораза, Л. Алексеєвої і Ю. Орлова в обороні о. Василя Романюка, який знаходиться тепер в мордовському таборі Но. 1. Заарештований в січні 1972 року, о. Василь Романюк перебував у слідстві до червня цього ж року і був засуджений Івано-Франківським обласним судом за статтю 62 КК УРСР на 10 років таборів і 5 років заслання. В половині 1975 року о. В. Романюк звернувся до Папи Павла VI і до Всесвітньої Ради Церков в Женеві з проханням виступити в обороні українських діячів культури, переслідуваних за віру і переконання, в якому він теж заповів свою голодівку аж до часу доки таборова адміністрація не поверне йому Біблії. Нижче подаємо повний текст звернення Богораза, Алексеєвої і Орлова в обороні о. В. Романюка:

"Усім добрим людям в усіх країнах, усім віруючим, українцям, які проживають в СРСР і за кордоном: Поможіть врятувати життя Василеві Романюкові!

Василь Романюк — священик з українського села Космач — від 1972 року мучиться в одному з найжахливіших радянських таборів, — в мордовському таборі Но. 1 особливого режиму. Він засуджений на 10 років ув'язнення по суті за

те, що посмів поставити свій підпис під письмом в обороні заарештованого тоді вдруге українського історика Валентина Мороза.

Від 1 серпня Василь Романюк веде голодівку, настоюючи на своєму праві мати при собі і читати Біблію.

Це не є заборонено ні радянським законом, ні інструкціями, за якими визначається порядок таборового життя. Але немає й прямого дозволу, — отже таким чином таборова адміністрація сама рішила не дати віруючій людині Святого Письма.

Вторік, у час героїчної п'ятимісячної голодівки Валентина Мороза, його доля викликала гарячу підтримку багатьох-багатьох людей у цілому світі, а зокрема у його співвітчизників в ЗСА і Канаді. Нам відомо про демонстрації в обороні Мороза і про голодівки солідарности з ним, про запити до радянських державних і громадянських діячів, про численні письма, телеграми, телефонні дзвінки до всіх інстанцій — від начальника тюрми, до Президії Верховної Ради СРСР. Це й врятувало Мороза: лікарська допомога на протязі цілої голодівки, дієтичний харч після перервання її, звільнення від

одиначного ув'язнення — все це досягнуто тільки завдяки непослабленій увазі широкої світової громадськості.

Про стан здоров'я о. Романюка нічого не відомо, але він знаходиться в таборі, тобто його навіть не помістили в лікарню. Тільки широка і оперативна підтримка може це змінити.

Поможіть! Хай о. Романюк залишить-

ся при житті і хай дадуть йому Біблію.
— Л. Богораз, Л. Алексєєва, Ю. Орлов.
Листопад 1975.

Адреса о. Василя Романюка і начальника табору Но. 1:

Москва, почтовий ящик 5110/І, ЖХ 385/1, або
Мордовская АССР, п/я Сосновка,
Учреждение ЖХ 385/1

ПЕДАГОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ СКВОР

У днях 12-го і 13-го квітня 1975 р. відбулася в Дітройт, Міч., в приміщеннях Вищої Школи НЗПДМ Педагогічна Конференція Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради.

У конференції взяли участь 98 осіб, учителів й учительок, діючих у нашому Рідному шкільництві. Вік учасників — більше, як половина учасників — у віці до 40-ка років. Потішаюче явище!

Територіяльне походження учасників конференції: З терену ЗСА були учасники із стейтів Нью-Йорк, Нью-Джерзі, Мічіген, Огайо, Ілліной. Канаду репрезентували вчителі з провінцій: Онтаріо, Манітоба, Саскечеван і Альберта. Між учасниками ми зауважили репрезентантку Альбертійського Міністерства Освіти п-ю Ксеню Турко з далекого Едмонтону.

Організаторами конференції з рамени Шкільної Референтури СКВОР були: Інж. Д. Березовський, п-і Іванна Кучер та д-р О. Бойчук, а господарями — Т-во "Рідна Школа" і Школа Українознавства в Дітройті.

Президію конференції очолювали: Предсідник — о. прот. Тимофій Міненко (Грималь, Онт.), заступники: мгр. Ірина Пеленська (Дітройт) і д-р Роман Дразньовський (Нью-Йорк) та секретарі: Яків Козловський (Торонто), Іванна Качор (Вінніпег) і Юрій Любінецький (Клівленд).

Як почесні гості були присутні: О. д-р І. Лотоцький, ЧСВВ, парох української католицької парафії Непор. Зачаття ПДМ в Дітройті, о. прот. Н. Столярчук, настоятель української православної церкви Св. Покрови (Дітройт) і о. С. Федуняк, сотрудник церкви НЗПДМ (Дітройт).

Центральні Шкільні Установи репрезентували та від їх імени вітали конференцію: Від Централі Українських Шкільних Рад Ка-

нади — д-р Борислав Білаш, від Шкільної Ради УККА — дир. С. Стецик, від Української Православної Церкви та від Шкільної Референтури тієї Церкви — проф. Ю. Бобровський.

Привітання передали: Д-р Д. Квітковський — від Президії СКВУ, інсп. Юлія Назаревич — від Об'єднання Українських Педагогів Америки, інж. В. Петріна — від Метрополітального Відділу УККА — Дітройт, п. М. Кавка — від Відділу УККА Південно-Східного Мічігену, п. О. Феденко — від Пластової Станиці в Дітройті, дир. Ірина Тарнавська — від Школи Українознавства в Дітройті, Сестра Миронія — від Української Вищої Школи в Дітройті та мгр. О. Сливинський — від Т-ва "Рідна Школа".

Під час конференції відбулися дві пленарні сесії. Перша — в суботу (12. 4.), присвячена з'ясуванню цілей і завдань конференції в загальному та працям комісій зокрема. Доповіді на ці теми виголосили: о. прот. Т. Міненко і п-і Іванна Кучер.

При кінці сесії вибрано Рекомендаційну і Редакційну комісії. До Рекомендаційної комісії ввійшли д-р Б. Білаш, д-р О. Бойчук, мгр. Ірина Пеленська і мгр. Олена Лісківська. До Редакційної комісії вибрано: проф. Д. Кислиця, проф. М. Смик і Я. Козловський.

Праця конференції проводилася в 9-ти комісіях: Дошкілля, нижчих клас, української мови (вищі класи), літератури, культури, історії, географії, іншомовних клас і вишколу учителів. Праці комісій зайняли ціле пополудне в суботу.

У суботу ввечері відбулася спільна вечора для всіх учасників конференції. Присутні ми на вечері були теж представники громадських організацій.

Друга пленарна сесія почалася в неділю, 13-го квітня, о год. 1-й по полудні. На початку сесії мгр. Дарія Якубович виголосила доповідь на тему "Нові засоби в навчально-виховнім процесі сучасних шкіл".

По доповіді звітували керівники окремих комісій: а) За комісію дошкілля звітувала мгр. І. Пеленська, б) за комісію української мови в нижчих клясах — інсп. Олена Дуб (Клівленд), в) за комісію української мови в вищих клясах — мгр. Леся Кисілевська-Ткач (Ньюарк), г) за комісію літератури — д-р Є. Федоренко (Нью-Джерзі), ґ) за комісію історії — проф. М. Смик (Дітройт), д) за комісію географії — д-р Р. Дrajнньовський, е) за комісію іншомовного навчання — п-і Віра Андрушків (Дітройт), є) за комісію культури — д-р Б. Лончина (Дітройт) і ж) за комісію вишколу учителів — п-і Олена Лісківська (Дітройт). Разом із звітами керівники комісій подавали й рекомендації цих комісій.

Під кінець конференції вибрано Провід Педагогічного сектора Шкільної Референтури

СКВОР в такому складі: Д-р Р. Дrajнньовський — голова, Тоня Горохович — заступник голови, мгр. Фалина Любінецька — 2-й заступник голови та члени: О. прот. Т. Міненко, д-р Б. Білаш, проф. Ю. Бобровський, п-і І. Кучер, Юрій Любінецький, Рома Франко.

У склад цього сектора входять теж керівники постійних комісій, а це: Дарія Бродгед — від комісії української мови в нижчих клясах, Василь Верига (Торонто) — від комісії історії, д-р Р. Дrajнньовський — від комісії географії, Дарія Дяковська (Грімсбі) — від комісії іншомовного навчання, мгр. О. Кисілевська-Ткач — від комісії української мови в вищих клясах, мгр. О. Лісківська — від комісії вишколу учителів, о. прот. Т. Міненко — від комісії культури, мгр. І. Пеленська — від комісії дошкілля.

Конференцію закінчено молитвою, яку провів о. д-р І. Лотоцький.

**Президія
Педагогічної Конференції СКВОР**

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФОНД СКВУ

від 1-го квітня до 30-го листопада 1975 р.

ДЕКЛЯРАЦІЇ — КАНАДА

По 1,000.00 дол.

Я. Р. Ботюк, В. Демиденко, о. д-р В. Кушнір, Д. Мазуренко, А. Малинюк, І. Палій.

С. Янковський 500.00

По 400.00 дол.

В. Брух, М. Коростіль.

Е. Лесюк 300.00

По 250.00 дол.

Ю. Даревич, Я. Держко, В. Кирилюк, І. Малицька, Ф. Мартинюк, М. Мороз, М. Плавюк, С. Савчук, Ю. Шимко, д-р М. Кушпета.

По 200.00 дол.

І. Кирилюк, П. Колтуцький, А. Михаленко, М. Хархаліс, О. Шульга.

Я. Ямборко 125.00

По 100.00 дол.

А. Балич, П. Бобецький, Є. Вавринюк, І. Василенко, В. Гетьманчук, Р. Гнатішак, В. Дебера, Е. Демидчук, С. Дроздовська, І. Дувало, В. Ельків, В. Іваницький, Й. Касюхнич, Е. Кінайлюк, В. Кінашук, О. Матчук, М. Миськів, М. Небелюк, М. Нор'як, Організація Українок Канади (Саскатун), Організація Українок Ка-

нади (Торонто), С. Оренчук, Т. Павлюк, Р. Пагут, Д. Пищ, В. Підвербецький, Д. Притуляк, М. Різанець, П. Сайкевич, І. Семенців, О. Семотюк, Р. Снігура, В. Сорока, П. Тимчишин, К. Филипчук, М. Хомич, А. Цюпик, Н. Чубатий, Г. Шиманський, М. Шнурівський, С. Шологон.

І. Крип'якевич 60.00

По 50.00 дол.

о. В. Апонюк, І. Бригідер, Л. Брикович, В. Глінка, П. Гнатів, І. Горбай, І. Грабовський, Г. Герич, о. Н. Дебрин, Н. Дідяк, В. Дучак, Т. Зенчук, П. Кіт, М. Кіш, Г. Козаченко, Т. Копачівський, С. Крісті, І. Лопузняк, А. Мельник, Е. Озаркевич, Д. Олексішак, В. Петлюра, Е. Рослицький, Ю. Сальський, В. Сенчук, І. Силецький, Товариство кол. Вояків УПА в Канаді (Торонто), Фючер Фюл Лтд., І. Хрін.

По 40.00 дол.

Е. Ващук, Т. Гаргай, В. Горбатюк, Т. Залеський, П. Казанівський, В. Мазяр, І. Олексюк, Н. Папінчак, М. Петик, о. П. Петришин.

По 35.00 дол.

А. Бабич, Українська Кредитова Спілка (Віндзор).

По 30.00 дол.

О. Гайдимовський, Ю. Крайчик, Д. Лазор, М. Цісарук, П. Шкільний.

По 25.00 дол.

А. Барабаш, Т. Баран, Й. Бегун, В. Білан, М. Більчак, В. Бойко (Гамільтон), В. Бойко (Іслінгтон), Ф. Бородайлюк, Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії (Тандер Бей), Б. Будик, Н. Бура, Т. Бурко, І. Войчишин, С. Гаврилюк, Т. Гарас, Ю. Гірняк, Л. Гладішевський, Н. Григорчук, В. Григоряк, В. Гриценко, С. Гальчик, С. Гамула, О. Гембатюк, Т. Грай, М. Данилюк, Д. Деркач, І. Дудис, Н. Заболотний, Л. Зараска, І. Завгородний, А. Калапаца, Р. Калинюк, о. К. Квасницький, П. Кіндрачук, А. Коберницький, М. Ковалик, Р. Ковалик, С. Кобринський, І. Козачок, А. Копачинський, С. Корбутяк, Д. Костевич, о. А. Костюк, В. Лазорко, І. Леник, Ліга Українських Католицьких Жінок (Ст. Кетеринс), М. Логуш, О. Лук'янчук, В. Луцак, В. Максимець, о. В. Мартиник, В. Меренюк, Ф. Милан, Т. Моклович, І. Мулик, І. Нагніт, о. Є. Олійник, М. Олійник, В. Онуфрик, Організація Українок Канади (Монтреал), І. Островський, В. Пайк, З. Плітас, І. Потоцький, І. Пшоняк, Д. Решітник, Р. Роман, о. П. Романішин, М. Романко, Й. Роніш, П. Саварин, Л. Савдик, П. Семеген, М. Серета, С. Симкович, Р. Солтикевич, В. Соханівський, Д. Стасюк, З. Татарський, Л. Ткаченко, о. Я. Федунік, М. Хомин, Н. Чорний, С. Швидкий, А. Шестовський, І. Шкільник, П. Шклянка, Г. Янишевська, М. Яцишин.

По 20.00 дол.

Р. Бей, Е. Брадич, К. Бризгун, В. Буриняк, І. Гайдей, о. П. Гардибала, М. Гамула, М. Калавур, М. Калимон, П. Климчук, В. Комаринський, Ю. Конанець, В. Котишин, о. Б. Лозинський, М. Мазуркевич, Б. Марчук, І. Маслівець, Б. Мигаль, С. Мосорин, В. Норис, А. Остафійчук, М. Паращук, Л. Пастушенко, Т. Пільків, А. Політика, М. Радул, В. Ревуцький, Р. Саведчук, А. Третяк, І. Федеркевич, М. Хвалюк, І. Хом'як, Л. Чайковська, А. Чорнуха, О. Шипайло, П. Шостак.

По 15.00 дол.

Є. Градовський, Р. Жаровський, П. Корбутяк, Ліга Українських Католицьких Жінок (Саскачеван), Б. Лубинський, М. Стадник, Г.

Хлопецький, М. Хлопецький, о. В. Шевчук, Й. Юзків.

С. Климкович 12.50
По 10.00 дол.

Г. Бойчук, Я. Весоловський, С. Волошин, А. Гладілович, В. Гончарук, В. Гаук, Г. Гонєць, І. Гореський, Б. Дрозд, о. М. Дядько, М. Заяць, Р. Зелений, Б. Кисілевський, Р. Колісник, А. Комаровський, З. Коняхович, В. Костинюк, Д. Кочій, Г. Кріль, Г. Крокош, М. Кухарський, І. Лагода, А. Лебідь, С. Лозинський, Д. Мазур, Ф. Мазуренко, В. Нацюк, І. Новак, П. Піжицький, Я. Похмурський, С. Романик, М. Сергійчук, Г. Сірик, С. Солтис, Н. Спілкін, А. Тарнавський, І. Тверден, о. С. Тимців, С. Туткалюк, І. Фляк, М. Цап, В. Шабель, Г. Щербатий, В. Щопик, о. Е. Ярема, А. Яворський.

По 5.00 дол.

С. Годований, С. Курдила, П. Політило, С. Редкевич, Д. Садовий, А. Северин, М. Середовська, Ю. Сохоцький, Н. Цебрик.

ДЕКЛЯРАЦІЇ — ЗСА

Б. Стефурак 1,000.00
М. Фішер - Сліш 500.00
По 50.00 дол.

М. Іваницький, К. Мельник, М. Моцюк.
По 25.00 дол.

І. Галарник, І. Кодельський, П. Пундій.

Б. Марчук 20.00

ДЕКЛЯРАЦІЇ — ЕВРОПА

П. Балицький (Данія) 20.00

ПОЖЕРВИ — КАНАДА

По 500.00 дол.

Кредитова Спілка (Саскатун), Кредитова Спілка "Союз", Українська Кредитова Спілка (Торонто).

По 200.00 дол.

Кредитівка Парохії св. Йосафата, Н. Попович.

М. Смерчанський 150.00
По 100.00 дол.

М. Вінчар, П. Дивчук, Канадсько-Український Інститут "Просвіта", М. Козарук, Комітет Українок Канади (Гамільтон), Ліга Українських Жінок (Томсон, Манітоба), М. Мельничук, І. Слота, Українська Кооператива в Судбурах.

Українська Стрілецька Громада 70.00
По 50.00 дол.

І. Бабич, Б. Гулак, О. Джулинський, Х. Кошура, Кредитівка Парохії св. о. Миколая,

Ліга Українських Католицьких Жінок (Торонто), о. І. Мончак, А. Роль, Л. Філь, О. Хабурський, С. Шологон, П. Шульга, М. Юркевич.

По 30.00 дол.

Е. Байрок, Т. Бурко, О. Гайдимовський, І. Грицина, Е. Моренець, Д. Негрич, С. Романюк — Українська Православна Громада — Летбридж, Алберта, Н. М. Жураківський.

По 25.00 дол.

Я. Байдужа, І. Балабан, Р. Басараб, П. Бачинський, Т. Беджумен, Я. Бойко, С. Булак, М. Вавришин, М. Василик, О. Ворох, В. Гаук, А. Гула, П. Дацьків, В. Дмитрів, Дніпро Велдінг Шоп, Я. Драганчук, В. Думін, о. Р. Закревський, Е. Залуський, П. Іванів, о. К. Квасницький, М. Коверко, Б. Курилів, Я. Лещин, Р. Луб'як, о. В. Лучків, М. Махій, О. Мех, Т. Музика, С. Німець, Організація Українок Канади (Тандер Бей), С. Пилипів, В. Попадюк, І. Потоський, М. Притуляк, О. Романюк, Л. Сайн, Сестри Службениці, І. Синишин, М. Суховерський, С. Телеп, С. Терещук, Й. Фаринич, К. Фіцик, О. Цвіренко, В. Чубатий, В. Щербатий, Я. Шмігельський, П. Ясинський.

По 20.00 дол.

Я. Андрусак, І. Грицина, Я. Генік-Березовський, Я. Григорович, П. Грекул, В. Даркович, Н. Двор'як, П. Дубінчук, Г. Іваник, Інвестиційний Клуб "Косбїлд...", Д. Манило, Отці Редемптористи, В. Романів, Е. Сукар, М. Смерек, Б. Федчук, А. Філь, О. Яворський.

По 15.00 дол.

І. Басараба, Я. Бойчук, С. Бровчук, Я. Гонтарський, о. Р. Закревський, о. Я. Ковалевич, В. Мазуренко, Т. Ткаченко, Б. Яворський.

По 10.00 дол.

М. Андрійчук, Я. Андрушко, О. Аронець, В. Балан, В. Бельська, Р. Березович, С. Біловус, Н. Богонос, І. Боднарчук, Б. Будник, Г. Василишин, Я. Весоловський, Е. Волкович, В. Глуханик, А. Гнойова, Е. Давидюк, М. Денис, Я. Дзюрджевич, П. Замулинський, Я. Зваєр, І. Зельська, І. Кахній, Я. Квартюк, В. Кіндяк, М. Козак, С. Костик, Д. Куна, С. Лестишин, О. Максимів, С. Мудрик, В. Н. Ничка, В. Паска, І. Паркасевич, В. Підлісецький, І. Пісоцький, А. Поліщук, І. Прокоп, Ю. Прунь, Ю. Реплянський, С. Романик, Я. Саганський, Я. Сікора, Н. Стратді, Г. Смицнюк, Я. Ткачук, О. А. Троян, УНО в Судбурах, В. Фірман, І.

Франко, С. Хомин, М. Хужман, В. Чучук, В. Швець, Т. Шкварок, Ф. Штик.

По 5.00 дол.

о. Б. Бачинський, Ю. Войтків, о. Р. Гикавий, С. Годований, В. Дмитрів, В. Зробок, Я. Кінаш, С. Курдила, М. Кухаришин, В. Ландига, Я. Лентак, Ю. Лисак, Д. Лисик, П. Новоселецький, І. Руденський, Я. Хом'як.

О. Торищак	43.05
Б. Томашевський	12.00
П. Дуда	3.00
о. В. Кузів	2.00

ПОЖЕРТВИ — ЗСА

По 100.00 дол.

П. Куриленко, Українська Кредитівка в Рочестер.

По 50.00 дол.

П. Демус, Митрополит Мстислав, Д. Пізенький.

По 25.00 дол.

о. Б. Волошин, о. І. Зазворський, М. Л. Зарицький, М. Каркоц, о. П. Липин, А. Міляннич, М. Хомин.

По 20.00 дол.

Я. Базюк, О. Винник, С. Войтович, Е. Воробець, Т. Кордуба.

По 10.00 дол.

В. Багрій, пастор В. Боровський, І. Бұра, Ф. Гайовий, О. Н. Гірняк, о. С. Крисалка, М. Семчишин, О. М. Тишовський, І. Улянець, Ю. Храевич.

Т. Школьник	7.50
-------------------	------

По 5.00 дол.

Й. Біловус, Компанія "Інтернешенал Аффіліатс", А. Назаревич, М. Семчишин, Ш. Тиравський, о. Єромонах Ювенал, К. Ярема, о. П. Грушецький

Е. Гуревич	2.00
------------------	------

ПОЖЕРТВИ — ЕВРОПА

Б. Артичук	25.00
В. Бакай (Люксембург)	15.00
М. Гільтайчук	5.00
Борис Лотоцький (Швейцарія)	100.00
о. В. Покотило (Англія)	10.00
М. Полюга (Англія)	7.50
О. Чуб (Люксембург)	25.00

ПОЖЕРТВИ — АВСТРАЛІЯ

Ліга Визволення України	25.00
-------------------------------	-------

ПОЖЕРТВИ — ПІВДЕННА АМЕРИКА

Українська Католицька Парохія св. Петра і Павла (Аргентина)	10.00
--	-------

ЗБІРКА — КАНАДА

Братство Українців Католиків (Ошава)	185.00
Комітет Українців Канади (Гамільтон)	125.00
Комітет Українців Канади (Судбури)	149.25
Ліга Визволення України (Ніягара Фаллс)	43.30
Міжорганізаційний Комітет	41.60
Товариство Сприяння УНРаді та Філія УНО (Ніягара Фаллс)	16.00

ЗБІРКА — ЕВРОПА

Координаційна Рада Українських Організацій в Австралії	1,200 шілінгів
Об'єднання Українців у Великій Британії	476.00

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА КАНАДИ — ТРАВНЕВА АКЦІЯ

Українська Католицька Парохія	
Всіх Святих	62.00
Парохія "Енгл Лейк"	4.70
Парохія "Дервент"	18.40
Українська Католицька Церква Св. Духа	20.00
ОО. Редемптористи	20.00
Парохія "Келовна"	27.15
Парохія св. Атанасія	25.00
Парохія "Ніпава" (Манітоба)	12.00
Парохія "Лідс"	30.00
Парохія "Ревелсток" (Б. Колюмбія)	10.00
Ректорат св. Володимира	78.00
Українська Католицька Церква св. Василя	118.00
Українська Католицька Церква св. Йосафата	170.00
Українська Католицька Церква св. Юрія	61.00
Українська Католицька Церква св. Духа	372.85
Українська Католицька Церква св. о. Миколая	801.36
Українська Католицька Церква Успіння Пресв. Богородиці	22.25
Українська Католицька Церква Христа Царя	50.00
Українська Католицька Церква (Портаж ля Прері)	50.00
Парохія "Верміліон" (Альберта)	13.30

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА КАНАДИ — ТРАВНЕВА АКЦІЯ

Українська Греко-Православна Церква Вознесіння	28.00
Українська Греко-Православна Церква Всіх Святих	20.00

Українська Греко-Православна Церква Різдва Пресв. Богородиці	20.00
Українська Греко-Православна Церква св. Андрія	33.85
Українська Греко-Православна Церква св. Володимира	100.00
Українська Греко-Православна Церква св. Дмитра	209.00
Українська Греко-Православна Церква св. Петра і Павла	38.00
Українська Греко-Православна Церква св. Юрія	285.00
Українська Греко-Православна Церква Святої Трійці (Велланд)	25.00
Українська Греко-Православна Церква Святої Трійці (Спедден, Альберта)	24.00

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА КАНАДИ — ЛИСТОПАДОВА АКЦІЯ 1974 Р.

Українська Католицька Церква св. Петра і Павла	200.00
--	--------

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА — ЗСА — ТРАВНЕВА АКЦІЯ

Українська Православна Катедра св. Володимира	88.20
Українська Православна Церква св. Володимира	22.00
Українська Православна Церква св. Марії	27.00
Українська Православна Церква св. Миколая	78.20
Українська Православна Церква св. Михаїла	25.00
Українська Православна Церква Америки	750.00

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА — ПІВДЕННА АМЕРИКА — ТРАВНЕВА АКЦІЯ

Українська Православна Церква, Каракас, Венесуеля	420.00
---	--------

Повідомляємо, що на місце св. п. д-ра Л. Жабка-Потаповича представником Українських Протестантських Церков при Світовому Конгресі Вільних Українців став Достойний Пастор Йосафат Іваськів.

Президія Секретаріату СКВУ.

Світовий Конгрес Вільних Українців

WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS
CONGRES MONDIAL DES UKRAINIENS LIBRES
CONGRESO MUNDIAL DE UCRANIOS LIBRES
WELTKONGRESS DER FREIEN UKRAINER
CONGRESSO MUNDIAL DOS UCRANIANOS LIVRES

Secretariat 2395A BLOOR STREET WEST, SUITE 2, TORONTO, ONTARIO, CANADA, M6S 1P6 TEL.: (416) 762-1108
New York Office 441 LEXINGTON AVENUE, SUITE 1410, NEW YORK, N.Y., 10017, U.S.A. TEL.: (212) 986-9158
President 115 MCGREGOR STREET, WINNIPEG, MANITOBA, CANADA R2W 4V6 TEL.: (204) 589-5025

Торонто, лютий 1976 р.

Ваша Достойноте!

Президія Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців стоїть перед реалізацією цілої низки справ у 1976 р. Між ними широко закресна акція оборони Віри і Церкви в УРСР, акція у зв'язку з Олімпійськими Ігрищами 1976 року, акція опіки над українськими політичними в'язнями й імігрантами з СРСР і сателітних країн, поширення дії бюро СКВУ в Нью-Йорку на відтинку оборони прав людини та інформаційної діяльності.

Якщо Ви згодні з діяльністю СКВУ - то допоможіть нам фінансово. Складіть Вашу пожертву на СКВУ. Долучуємо зворотний конверт з нашою новою адресою.

Щиро дякуємо за Вашу допомогу в нашій праці в минулому. Ваша підтримка уможливіло нам даліше ведення нашої дії для добра нескореного українського народу в Україні та української спільноти у вільному світі.

Президія Секретаріату СКВУ

Світовий Конгрес Вільних Українців

WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS
CONGRES MONDIAL DES UKRAINIENS LIBRES
CONGRESO MUNDIAL DE UCRANIOS LIBRES
WELTKONGRESS DER FREIEN UKRAINER
CONGRESSO MUNDIAL DOS UCRANIANOS LIVRES

Secretariat

2395A BLOOR STREET WEST, SUITE 2, TORONTO, ONTARIO, CANADA, M6S 1P6

TEL.: (416) 762-1108

New York Office 441 LEXINGTON AVENUE, SUITE 1410, NEW YORK, N.Y., 10017, U.S.A. TEL.: (212) 986-9158

President 115 MCGREGOR STREET, WINNIPEG, MANITOBA, CANADA R2W 4V6 TEL.: (204) 589-5025

АНГЛОМОВНЕ ВИДАННЯ „БІЛЬМА” М. ОСАДЧОГО

Серед багатьох розповідей про життя політичних в'язнів „Більмо” визначається як документ надзвичайної літературної якості. Молоде покоління заявляє свій протест проти існуючого ладу, бунтується проти влади. Осадчий з власного досвіду свідчить про особливий натиск на будь-які прояви національного життя в неросійських республіках СРСР „Більмо” — це не лише спогади про суд і ув'язнення. Це твір поета, який вміло переплітає в'їдливу сатиру, дошкульні притчі і ліричні роздуми про долю людини. При тому Осадчий тонко фіксує чуть не галюцинаційність життя в радянському Союзі, зокрема у в'язницях і таборах.

Михайло Осадчий народився в 1936 році на Сумщині в родині селянина-колгоспника, і, здавалося, був „взірцевою дитиною революції”. Член КПРС і заступник секретаря парторганізації з ділянки ідейно-виховної роботи, він був прихильником режиму до часу, коли його в 1965 році раптом арештували й обвинуватили в „антирадянській пропаганді й агітації”. Відвертий протест Осадчого виставив під час і в наслідок восьмимісячних допитів у тюрмі КГБ, незаконно закритого суду і заборотення його в виправно-трудовай табір суворого режиму у Мордовії, де він познайомився з визначною групою політв'язнів, між ними Михайло Сорока, Юлій Даніель і Андрей Синявський.

Після звільнення в 1967 році Осадчому заборонено повернутись на попередню працю викладача журналістики у Львівському університеті, як також не дозволено йому жити з дружиною і дитиною. В 1972 році коли „Більмо” продісталось на Захід і там появилось друком, Осадчого вдруге заарештовано і поставлено під суд. Не спромігшись довести, що Осадчий автор цих спогадів, суд засудив його за „націоналістичні вірші” на сім років у таборах суворого режиму і п'ять років заслання.

На підставі чотирьох українських варіантів „Більма”, які появилися на Заході, Марко Царинник приготував до цього часу найповніше видання. Завдяки вичерпним виноскам про суди Осадчого і його ровесників, біографічно-критичній вступній статті і додаткам, в яких зібрано документи у справі Осадчого, це англomовне видання на 240 сторінок має надзвичайну вартість.

Марко Царинник часто публікує англійською мовою переклади з слов'янських мов і також друкує поезії і статті українською мовою. Його анотований переклад автобіографії і записних книжок Олександра Довженка *The Poet as Filmmaker* появилсь у видавництві The M.I.T. Press 1973 року і був широко рецензований. Тепер Царинник працює над збіркою творів В'ячеслава Чорновола.

Cataract; A Ukrainian Poet's Memoir of Repression and Resistance появляється під серією A Helen and Kurt Wolff Book в одному з найбільших нью-йоркських видавництв Harcourt Brace Jovanovich, Inc. Видання Helen Wolff славляться літературною якістю. В цій серії появилися такі всесвітньо відомі письменники, як Гюнтер Грасс, Євгенія Гінзбург і Андрей Амальрик.

Книжка буде випущена на загальний ринок 1. квітня ц.р. по цінах \$8.95 в твердій оправі та \$3.95 в м'якій.

ISBN 0-15-116115-1

ISBN 0-15-615550-8 (pbd.)

Library of Congress Catalog Card Number 75-34371

Замовлення слати на вищеподану адресу в Торонто.

Лютий 1976 року

Світовий Конгрес Вільних Українців

WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS
CONGRES MONDIAL DES UKRAINIENS LIBRES
CONGRESO MUNDIAL DE UCRANIOS LIBRES
WELTKONGRESS DER FREIEN UKRAINER
CONGRESSO MUNDIAL DOS UCRANIANOS LIVRES

Secretariat 2395A BLOOR STREET WEST, SUITE 2, TORONTO, ONTARIO, CANADA, M6S 1P6 TEL.: (416) 762-1108
New York Office 441 LEXINGTON AVENUE, SUITE 1410, NEW YORK, N.Y., 10017, U.S.A. TEL.: (212) 986-9158
President 115 MCGREGOR STREET, WINNIPEG, MANITOBA, CANADA R2W 4V6 TEL.: (204) 589-5025

February, 1976

ADVANCE PUBLICATION NOTICE

Among the many accounts of life as a political prisoner, Mykhaylo Osadchy's memoir is outstanding as a literary document. A new voice, a young generation speaks of its experiences and revolt. Osadchy gives first-hand testimony of a special aspect of repression in the USSR: that of nationalism in the non-Russian republics. *Cataract* is an account of trial and imprisonment. It is also a book that SINGS, the work of a poet who skillfully interweaves biting satire and fierce parables with lyrical reflections on a man's fate. Osadchy beautifully captures the almost hallucinatory quality of Soviet life, especially pronounced in prisons and labour camps.

Born in 1936, Osadchy appears to have been a model child of the Revolution. As a party official responsible for "ideological education," he was a loyal supporter of the regime up to the time of his arrest on charges of "anti-Soviet agitation and propoganda" in 1965. It is evident that his outspoken dissent developed during his eight-month interrogation in prison, his trial illegally held behind closed doors, and his subsequent internment in a labour camp, where he joined a distinguished group of prisoners that included the writers Yully Daniel and Andrey Sinyavsky.

Released in 1967, Osadchy was not permitted to return to his former employment as a lecturer in journalism at Lviv University or to resume living with his wife and son. He was put on trial again in 1972 after *Cataract* was smuggled out and published in the West. Unable to prove that Osadchy was the author of the memoir, the court found him guilty of writing "nationalist poetry". He is now serving a sentence of seven years in labour camps, to be followed by five years in exile.

From the original Ukrainian editions published in the West, Marco Carynnyk has produced an unusually fine translation. Extensive notes on the trials of Osadchy and his contemporaries, a biographical and critical introduction, and appendices make this 240-page English-language edition uniquely valuable.

Marco Carynnyk has published translations from several Slavic languages and also poetry and criticism in his native Ukrainian. His annotated translation of Alexander Dovzhenko's Autobiography and Notebooks, *The Poet as Filmmaker*, was published by the M.I.T. Press in 1973. Carynnyk is now preparing a collection of writings by another prominent Ukrainian dissident, the imprisoned journalist Vyacheslav Chornovil.

Cataract; A Ukrainian Poet's Memoir of Repression and Resistance is being published as a Helen and Kurt Wolff Book by Harcourt Brace Jovanovich, Inc of New York and London. This series has included such authors as Günter Grass, Eugenia Ginzburg and Andrey Amalrik.

The publication date is scheduled for 1 April 1976, clothbound retailing at \$8.95 and paper at \$3.95.

ISBN 0-15-116115-1
ISBN 0-15-615550-8 (pbd.)

Library of Congress Catalog Card Number 75-34371

Orders may be sent to above address.